

בית משפט השלום בחדרה

תא"מ 31962-06-20 סלע (אסיר) נ' מדינת ישראל – שירות בתי הסוהר

לפני כבוד השופט יניב הלר

תובע בני סלע (אסיר)

נגד

**נתבעת מדינת ישראל – שירות בתי הסוהר
ע"י פרקליטות מחוז חיפה**

פסק דין

כללי

1. ענייננו בתביעה של אסיר כי המדינה תפצה אותו עקב נזקים שנגרמו לו לטענתו בגין חיפוש שנערך על גופו בעירום.

טענות התובע

2. התובע, האסיר בני סלע (להלן: "סלע"), מרצה עבירות שבהן הורשע בעונשי מאסר ממושכים.

3. במסגרת כתב התביעה טען סלע כי ביום 29.12.2013, בסביבות השעה 19:45, נכנסו סוהרי יחידת "נחשוך" לאגפו (אגף 6 בבית מעצר "ניצן") והובילו אותו מתאו ל"מכלול הקליטה" לצורך העברתו לכלא השרון, על מנת להובילו בהמשך לדיון בבית משפט השלום בנתניה, שהיה קבוע למוחרת.

4. לפי גרסתו של סלע, סוהרי "נחשוך" לקחו אותו לאזור המתנה של "נוסעים ובאים". משם העבירו אותו ל"כלוב המתנה מצחין וחשוך", שם ערכו עליו חיפוש בעירום למרות שסירב והתנגד לחיפוש זה.
5. עוד טען סלע כי בעת החיפוש הקצין **יצחק דהן** הורה על הפשטתו בכוח, בניגוד להוראות. משהתנגד לכך, סוהרי "נחשוך" תקפו אותו, עיקמו את אצבעותיו, הפילו אותו לרצפה בעודו אזוק, חנקו אותו באמצעות ידיהם ורגליהם, קיללו אותו וירקו עליו ואף הכניסו נעל ו"פשפשו בישבנו" במשך שעה ארוכה.
6. סלע הוסיף וטען כי אפילו סוהרים אחרים שעמדו בקרבת המקום הציצו על הנעשה לאחר ששמעו את צרחות האימים שצרח בעת החיפוש, אך הקצין **יצחק דהן** סילק כל אדם שהתקרב למקום, ולא ניתנה לסלע כל עזרה.
7. כן טען סלע כי לאחר גמר החיפוש הצוות העלה אותו לרכב הליווי כשעליו גרביים, והוא ללא נעליים וללא חולצה, מבלי שניתן לו ציודו האישי, מבלי שעצר אצל קצין המשמרת, ומבלי שניתנה לו האפשרות לקחת את הניירת שלו, שהייתה רלוונטית לדיון המשפטי שנקבע למוחרת.
8. לגרסתו של סלע, למרות שביקש לגשת למרפאת בית הסוהר, בקשתו לא נענתה.
9. בהתייחס לסמכות הוראת החיפוש בעירום, טען סלע, כי לקצין **יצחק דהן** כלל לא הייתה סמכות להורות על ביצוע החיפוש בעירום, לאור דרגתו, וכי החיפוש בעירום נעשה מבלי שהקצין **דהן** מילא טופס שימוע ייעודי, אשר נדרש במצבים של סירוב אסיר לחיפוש.
10. בהתייחס לנזק שנגרם, טען סלע, כי לא הייתה כל עילה ולא היה צידוק לחיפוש בעירום, ולא בכדי לא נמצא דבר בחיפוש. על כן, לשיטת סלע, על המדינה לפצותו, על הכאב והסבל והשפלתו בפומבי תוך רמיסת זכויותיו וכבודו, וכן גם על כך שהתיק המשפטי שניהל בבית משפט השלום בנתניה למוחרת היום "קרס" נוכח השארת הניירת בבית המעצר.
11. סלע הבהיר כי הוא הגיש תלונה בזמנו (דו"ח חבלה) בהתערבות של קצין שב"ס אחר, אך נודע לו רק בשלבים מאוחרים (בשנת 2020) כי זו נסגרה.
12. על יסוד טענותיו, וכן בהסתמך על פסיקה שניתנה לאחר מועד האירוע הנטען – עתר סלע לפצותו בסך של 20,000 ₪.

טענות המדינה

13. לטענת המדינה לא נפל כל פגם בביצוע החיפוש על גופו של סלע, שכן החיפוש בעירום נערך על פי הנחיות ביטחון ומידע מודיעיני הנוגעים לתובע הספציפי, אשר מוגדר

כ"סג"ב" [=אסיר בעל סיכון גבוה לבריחה, כהגדרת המושג בפקודת נציבות שב"ס מס' 04.09.00], ולאור הסיכון הנשקף ממנו על רקע בריחתו בשנת 2006 מהכלא.

14. עוד הפנתה המדינה לסעיף 7 לפקודת נציבות שירות בתי הסוהר 03.06.00, והדגישה כי מטרת החיפוש הייתה לוודא שסלע לא מחביא על גופו חפצים שעלולים לסכן את הצוות ואת ביטחונם של אסירים ועצורים אחרים, ולשם איתורם נדרשת בדיקה בעירום.

15. לשיטת המדינה, טענתו של סלע כי החיפוש נעשה ב"מקום ציבורי הפתוח לגישה של אנשים" היא חסרת כל בסיס, שכן החיפוש נעשה בהתאם להנחיות "בחדר ייעודי לחיפושים בעירום" השומר על צנעת הפרט. המדינה הדגישה כי אין כל שחר גם לטענתו של סלע כי הוא כביכול הוצא על ידי סוהרי "נחשון" מאגף 6 בבית המעצר ולא ממכלול הקליטה.

16. עוד הובהר על ידי המדינה, כי אין כל ממש בטענתו של סלע כי בגמר החיפוש הועלה סלע על רכב הליווי בגרביים בלבד ללא נעליים וחולצה. המדינה עמדה על כך שסלע הוא שסירב לקחת את ציודו האישי והניירת. הקצין **יצחק דהן** אף הביא לסלע את הציוד האישי לידי, אך סלע מיאן לקחת אותו.

17. בהתייחס לאופן ביצועו של החיפוש עצמו, טענה המדינה כי לא נעשה כל שימוש בכוח מופרז, ושטענותיו של סלע לאלימות לכאורה שהופעלה נגדו חסרות כל בסיס. לשיטתה, אומנם בתחילה סירב סלע לחיפוש, אך לאחר שהקצין **דהן** דיבר עמו ועשה לו "שימוע", הסכים סלע לחיפוש בעירום. רק לאחר שסלע כבר הפשיט את בגדיו בעצמו, בהסכמה, סירב להתלבש חזרה, עשה מניפולציות, ואז הסוהרים הלבישו אותו.

18. המדינה נאחזת במסמכים רפואיים שצירפה לכתב ההגנה, ומהם עולה לשיטתה כי בבדיקתו של סלע במרפאת בית הסוהר עוד באותו הלילה (שלוש שעות לאחר האירוע – ביום 29.12.2013 בשעה 22:59) לא נמצאה כל עדות לפגיעה או לחבלה, ואף עולה מהמסמכים, לשיטתה של המדינה, כי לא היה כל בסיס לטענתו של סלע כי בקשתו לגשת למרפאה לאחר האירוע סורבה על ידי המדינה.

19. המדינה הבהירה בעניין זה, כי סלע לא ביקש לגשת לבדיקות רפואיות נוספות בשל האירוע המתואר. דבר זה מעיד לטעמה של המדינה על כך שלא היה כל ממש בטענתו של סלע על "אלימות מופרזת" שהופעלה נגדו. הבדיקה הרפואית היחידה שביקש סלע יצאה אפוא תקינה.

20. המדינה טענה כי תביעתו של סלע הוגשה בחוסר תום לב, תוך שיהוי ניכר, על גבול תקופת ההתיישנות, דבר שגרם לנזק ראייתי למדינה.

21. בהתייחס לטענתו של סלע בדבר חוסר הסמכות של הקצין **יצחק דהן** להורות על חיפוש בעירום בשל דרגתו, ואי מילוי טופס מתאים, המדינה הדגישה כי ההוראה בעניין אכן ניתנה בהתאם לסמכותו של הקצין, ולא הייתה כל חריגה מסמכות. הקצין **דהן** היה מוגדר כ"מפקד צוות" בפועל בעת האירוע המתואר. בהתאם לפקודת נציבות 03.06.00, כך טוענת המדינה, בעל דרגת "כלאיי" בפועל בתפקיד מפקד צוות, מוסמך להשתמש בכל סמכות הנתונה ל"כלאיי" ביחידת "נחשוף".

22. בהתייחס לטופס השימוע, הדגישה המדינה כי לאחר שסלע הסכים שיפשטו את בגדיו ולא התנגד, לא היה צורך למלאו בנסיבות אלו, ומולא דו"ח פעולה כנדרש ביום 29.12.2013.

מהלך הדיון

23. אחלק את הדיון בתיק לשלושה חלקים:

- א. **דיון בטענת הסף שהעלתה המדינה – טענת השיהוי.**
- ב. **דיון והכרעה בשאלות שעיקרן עובדתית.**
- ג. **דיון והכרעה בנפקות המשפטית של המצב העובדתי, בהתאם להכרעות בסעיף ב'.**

טענת השיהוי

24. המדינה טענה כי התביעה הוגשה בשיהוי ניכר, ושנגרם לה נזק ראייתי משמעותי כתוצאה מכך, ועל כן עתרה לסלק את התביעה מטעם זה. לטענת המדינה, השיהוי בהגשת התביעה פגע ביכולתה לאתר עדים חיוניים ולאחר מסמכים רלוונטיים והנחיות ביטחוניות ייחודיות שיינתנו בשל היותו של סלע אסיר בעל סיכון גבוה לבריחה. בשל חלוף הזמן, כך טענה המדינה, לא הצליחה המדינה לאתר מסמכים אלה, וכן נפגעה יכולתה לשחזר את הפרטים.

25. טענה זו אין בידי לקבל. אנמק.

26. כידוע, רק במקרים נדירים יקבל בית המשפט טענת שיהוי טרם חלוף מועד תקופת ההתיישנות החוקית ובענייננו אין חולק כי טרם עברו שבע שנים ממועד האירוע המתואר במועד הגשת התביעה.

27. כבר נפסק כי:

"מושכלת היסוד הצריכה לענייננו, שבאשר לה תמימי דעים כולנו, היא כי תחולתה של דוקטרינת השיהוי במשפט האזרחי מוגבלת למקרים חריגים ונדירים, ומטילה היא נטל כבד על הטוען לה. זאת לאור פגיעתה בזכות הגישה לערכאות של התובע, ובציפייתו הסבירה כי הוא זכאי לכלכל את צעדיו כרצונו במסגרת תקופת ההתיישנות החוקית. מטעם זה צוין לא אחת כי אף בהתקיים התנאים ההכרחיים להתגבשותו של שיהוי, אין הדבר בבחינת סוף פסוק, ולבית המשפט מסור שיקול דעת אם לשעות לטענת השיהוי ולהימנע מבירור התביעה" (ע"א 4352/15 קורן נ' הראל (02.08.2017); וראו גם ההפניות המוזכרות שם: ע"א 2483/14 שלומוביץ נ' בית חנניה מושב עובדים להתיישבות (14.7.2016); ע"א 1091/15 רוזנפלד נ' Dolphin Fund Limited (13.7.2016); ע"א 8184/12 מרכז תורני לאומי ע"ר נ' קפלן (28.10.2015); ע"א 5574/09 קזל נ' קרן קיימת לישראל (16.11.2011); ע"א 6805/99 תלמוד תורה הכללי והישיבה הגדולה עץ חיים בירושלים נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, ירושלים, פ"ד נו(5) 445, 433 (2003)).

28. אכן, תביעה זו הוגשה בחלוף 6 וחצי שנים ממועד התרחשות האירוע הנטען, מבלי שניתן לכך הסבר המניח את הדעת, אך בנסיבות העניין לא ראיתי לנכון לסלק את התביעה מטעם זה בלבד. התביעה הוגשה בתוך תקופת ההתיישנות, ולא מצאתי שיש מקום להגביל את זכות הגישה לערכאות עד כדי סילוקה על הסף. נתתי דעתי גם לכך שסלע אינו מיוצג (אף שנראה שאין הדבר מונע ממנו מלהתנהל בהליכים משפטיים). בפרט נתתי דעתי על כך שמצופה מהמדינה כי תקפיד למצער לתעד ולשמור את המסמכים הנדרשים והרלוונטיים להכרעה בהליך זה.

29. עדה מס' 6, מטעם המדינה, מרינה פיש, שהייתה בזמנו קצינת כליאה, העידה (עמ' 19 שו' 1 – עמ' 20 שו' 15) כי אף שאינה יכולה לשלול בחלוף השנים כל אפשרות לתקלה זו או אחרת, הרי שככלל "כל מסמך שחוזר ממשד הרישום אמור להיות מתויק בתיק המנהלי... אם רוצים לגשת להנחיות הביטחון אפשר לבדוק במערכת הממוחשבת ולא חייבים לחפש בתיק המנהלי".

30. לאור עדות זו לא אוכל לקבל את טענת המדינה בעניין נזק ראייתי שמגיע עד כדי פגיעה מוחלטת בהגנתה. החומר בעניינו של סלע וההנחיות הביטחוניות (לרבות מה שמכונה "מסך 500", הכולל הנחיות הקשורות לליווי אסירים) היו אמורים להיות בידי המדינה, גם לאחר 6 וחצי שנים. לא הובהר האם אומנם נפלה תקלה בשמירת החומר, ואם הייתה תקלה כלשהי שכזו – לא הוסבר מה מקורה ומה היקפה.

31. בהערת אגב יוער, כי סעיף 11 לפקודת נציבות שירות בתי הסוהר 04.09.00 בעניין אסיר המוגדר כסג"ב, קובע כי "קצין האג"ם בבית הסוהר ינהל תיק ובו ירוכז רישום עדכני של האסירים המוגדרים כבעלי סיכון גבוה לבריחה בבית הסוהר, וכן ירוכזו בו עותקים

תאמ (חדרה) 31962-06/20 *** בני סלע (אסיר) נ' מדינת ישראל שירות בתי הסוהר
 מהחלטות סגן מפקד המחוז והנחיות הביטחון הרלוונטיות לאסירים". לאור האמור
 בסעיף זה, הרי שהיה על המדינה לשמור את הנחיות הביטחון הרלוונטיות לסלע בתיק.

32. עם זאת, לא אוכל להתעלם מטענת המדינה בדבר הקושי שנגרם לה בשחזור פרטי האירוע בשל הגשת התביעה זמן רב לאחר קרות האירוע הנטען. ברי – וכך עלה גם מעדותם של רוב העדים שהופיעו לפניי – כי ההשתתפות בהגשת התביעה, וחלוף הזמן מעת האירוע הנטען, פגעו בזיכרונם של העדים שהיו קשורים לאירוע. חלק מן העדים כבר השתחררו לפני שנים רבות משירותם בשירות בתי הסוהר, ונדרשו להעיד בפניי קרוב ל-9 שנים לאחר קרות האירוע הנטען. הדבר הקשה על המדינה לשחזר את פרטי האירוע, ויש לזקוף קושי זה במידה רבה לרעת סלע. מצופה היה כי תביעה הקשורה לאירוע נקודתי תוגש סמוך ככל הניתן למועד התרחשותו, ולא לקראת קצה גבול ההתיישנות.

33. לאור האמור, אמנם איני דוחה את התביעה בשל שיהוי בהגשתה, אך בבואי לתת משקל לעדויות עדי המדינה אתחשב בקושי האובייקטיבי שנגרם למדינה לשחזר את פרטי האירוע באמצעות הנוכחים באירוע, בשל ההשתתפות, דבר המטיל לטעמי נטל הוכחה כבד מהרגיל על סלע.

דיון והכרעה בשאלות שעיקרן עובדתי

34. הצדדים חלוקים קשות במישור העובדתי – מה בדיוק אירע בערבו של יום 29.12.2013? מצאתי להתמקד בסוגיות הבאות:

- א. האם הוראת החיפוש בעירום שניתנה על ידי הקצין **יצחק דהן** ניתנה כדין או שמא נעשתה תוך חריגה מסמכות?
- ב. האם מלכתחילה הייתה עילת חיפוש שמצדיקה חיפוש בעירום?
- ג. היכן בוצע החיפוש בעירום? והאם צוות "נחשון" הוציא את בני מתאו באגף 6?
- ד. האם החיפוש בעירום בוצע תוך שימוש בכוח?
- ה. שאלת הנזק.

א. האם הקצין יצחק דהן היה מוסמך לתת את ההוראה לחיפוש על גופו של סלע?

35. סלע טען במסגרת תביעתו כי הקצין **יצחק דהן** כלל לא היה מוסמך להורות על חיפוש בעירום מפני שהיה רק סגן מפקד צוות בפלגה, ולא מפקד צוות, ואף לא היה בדרגת כלאני. בהמשך טען סלע טענות קשות באשר לנסיגה של המדינה לטשטש את העובדה ש**דהן** לא היה בעל דרגת מתאימה, וגם לא היה מוסמך להורות על חיפוש בעירום בתוך בית המעצר ניצן.

36. המדינה טענה מנגד כי **דהן** שימש באותה התקופה כמפקד צוות ליווי בפלגה 52, והיה בדרגת כלאי בפועל החל מיוני 2012.

37. המדינה טענה, כי בתצהיר שהוגש מטעם הקצין **יצחק דהן**, אומנם נרשם כי הקצין שימש כסגן מפקד בעת האירוע המתואר ולא כמפקד, אך מדובר בטעות סופר שנעשתה בהיסח דעת, ואין בה כדי לשנות מהקביעה בדבר דרגתו בפועל של הקצין **דהן**, שהייתה כאמור של "כלאי", ובכך שהחל מיוני 2012 שימש **דהן**, כאמור, כמפקד צוות ליווי בפלגה 52.

38. לתמיכה בטענותיה, צירפה המדינה ביום 31.08.2022 תעודת עובד ציבור, חתומה על ידי הקצין אברהם דוידוביץ, ממפקדת יחידת "נחשון" ברמלה, ובה מצוין:

"... הקצין יצחק דהן ג/15148 שימש כמפקד צוות בפלגת חרוב בדרגת תקן כלאי וזאת בין התאריכים 07.06.2014-12.06.12. הריני מאשר כי הקצין שימש בפועל כמפקד הצוות ובמסגרת זו ניתנו לו הסמכויות הדרושות לקצין בדרגת כלאי בפועל".

39. המדינה הדגישה, כי דרגתו של הקצין **יצחק דהן** בזמנים הרלוונטיים הייתה בפועל דרגת כלאי, ושלא מדובר היה בדרגה ייצוגית.

40. אתיחס לסעיפים הרלוונטים שבפקודת נציבות שירות בתי הסוהר 03.06.00, שצירפה המדינה לכתב הגנתה:

סעיף 7 לפקודת הנציבות מגדיר את המושג "קצין אחראי":

"בסעיף זה, קצין אחראי – לרבות קצין בדרגת כלאי ומעלה הנמנה עם יחידת נחשון ומצדה שהוסמך לכך".

41. סעיף 7(ב1) לפקודה קובע:

"סוהר רשאי לערוך חיפוש בכל עת על גופו של אסיר, בעת שהותו בבית סוהר ככל שהדבר נחוץ לשם שמירה על ביטחון המדינה או הביטחון, הסדר הטוב והמשמעת בביס"ר".

42. סעיף 7(ב2)(א) לפקודה קובע:

"היה הסוהר סבור כי האסיר מחביא בכליו או בבגדיו חפץ אסור שעלול לפגוע בביטחון המדינה או בביטחון בית הסוהר והחפץ לא נמצא בחיפוש על גופו של אסיר – יודיע על כך מיידית לק' אג"מ או לסגנו ובהעדרו לקצין ביחידה, וזה ישלח למקום קצין אחראי".

ובהשלמה קובע סעיף 7.ב.(2)(ב):

"הקצין האחראי יבדוק את נסיבות העניין. סבר כי אכן קיים יסוד סביר לחשד כאמור, רשאי הוא להורות על עריכת בחינה חזותית של גופו העירום של האסיר".

43. מפקודת הנציבות עולה אפוא כי הסמכות להורות על חיפוש בעירום [= "בחינה חזותית של גופו העירום של אסיר", בלשון הפקודה] נתונה לקצין אחראי, שדרגתו, כשמדובר באיש יחידת "נחשון", צריכה להיות דרגת כלאי ומעלה.

44. מבלי שאני רואה צורך להידרש לפני ולפנים לכל טענותיו של סלע בעניין הסמכויות – מצאתי כי המדינה כשלה בטענותיה, כאשר עירבה בין ראיות עובדתיות לטענות משפטיות, ובסופו של דבר לא סיפקה בסיס לקבלת עמדתה.

45. אבהיר. השאלה העובדתית מהי הדרגה שאותה נשא הקצין **יצחק דהן** על כתפיו במועד הרלוונטי קיבלה מענה ברור בדיון ההוכחות. הקצין עצמו העיד בנושא (עמ' 38, שו' 6-9):

"אני מפקד צוות ליווי. לשאלת בית המשפט 2013 דצמבר דרגתי על הכתף מישר דרגת התקן שאותה אני ממלא היא כלאי. ואז זה עולה לרב כלאי ככה זה. מחודש יוני 2012 אני מפקד צוות כבר בפלגה הרלבנטית עליה מדובר בנושא תיק, לפני זה הייתי בקורס קצינים וגם הייתי מפקד צוות, אי שם בשנים 2007/8 הייתי סגן מפקד צוות".

המחלוקת בין הצדדים אינה אפוא לגבי דרגתו דאז של הקצין **דהן** – שהייתה ללא ספק דרשת מישר, הנמוכה מדרגת כלאי – כי אם לגבי הסמכויות שניתנו לו.

46. לגבי סמכותו להורות על החיפוש בעירום, סבור היה הקצין **דהן** (עמ' 49, שו' 27-36) כי זו הייתה נתונה לו בהיותו מפקד צוות בפועל וממלא "דרגת תקן" של כלאי:

ש. **ברגע ששמעת אותי מסרב, היית צריך לעצור או לקרוא לקמב"ץ. אתה היית צריך לקרוא לגורם מוסמך.**

ת. אני מוסמך.

ש. **אתה מנסה להסמיד את עצמך. יש כאן ניסיון כושל היום להסמיד את עצמך. אתה לא היית מוסמך. מה יש לך להגיד?**

ת. אני בתפקיד מפקד צוות ליווי ואבטחה בזמן האירוע, דרגתי בכתף מישר, דרגת התקן היא דרגת כלאי וקצין אחראי במרכאות בשירות בתי הסוהר זה קצין שמוסמך לערוך שימוע לאסיר שמסרב לחיפוש בכל יחידות שב"ס. מדובר על דרגת רב כלאי למעט יחידות מיוחדות ביניהם יחידת

נחשון, אני נמצא בתפקיד, כלאי נחשב קצין אחראי... לשאלת בית המשפט, אז מילאתי דרגת תקן של כלאי.

47. בהתייחס לתצהירו של הקצין **זהן**, שם נרשם (בסעיף 2 לתצהיר) כי זה שימש כסגן מפקד בעת האירוע המדובר, ולא כמפקד צוות העיד **זהן** (עמ' 38, שו' 9-12; ושוב, בעמ' 47, שו' 36 – עמ' 48, שו' 1) כי מדובר בטעות סופר בתצהיר שהוא לא שם אליה לב בעת חתימתו. הא ותו לא.

48. התרשמותי היא כי הקצין **זהן** אמר אמת, הן באשר להבנתו את הסמכויות שניתנו לו, והן לגבי תפקידו בפועל במועד הרלוונטי: איני מוצא כל טעם לפקפק בכך ש**זהן** אכן מילא בפועל תפקיד של מפקד צוות ליווי בפלגה, הנושא "תקן" של כלאי.

49. אלא שאין די בתפקיד שבו שימש **זהן** בפועל, ואף אין די ב"תקן" שנדרש לתפקיד זה. אעיר גם כי הביטוי "תקן" הוא מעורפל למדי. לא ברור מה הנפקויות לענייננו של אותו ה"תקן" ומכוח מה הן נובעות משפטית. אם מדובר בהחלטה פיקודית או מנהלית, המאפשרת איוש תפקיד המיועד לבעל דרגה מסוימת בידי מי שנושא בפועל דרגה נמוכה יותר, אין הדבר מביא בהכרח למסקנה שה"תקן" טומן בחובו הקניית כל סמכות לנושא. ייתכן בהחלט שמבחינה מנהלית יתאפשר לנושא דרגת מישר לשמש כמפקד פלגה על פי החלטת מפקדיו, אך החלטה זו לא תיתן בידי אותו הקצין את הסמכויות הנתונות על פי חוק לבעל דרגת כלאי.

50. תעודת עובד הציבור שהגישה המדינה אין בה כדי לרפא חסר זה.

51. תכליתה של תעודת עובד ציבור, המוגשת לפי סעיף 23 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, היא להוות תחליף שווה ערך לעדות בעניין עובדתי. תעודת עובד ציבור, כמוה כעדות, אינה יכולה לשמש בסיס לטענות משפטיות. ובמילים אחרות – תעודת עובד ציבור צריכה למסור עובדות ופרטים טכניים, ולא להצהיר על קביעות משפטיות ומסקנות.

52. בכך מצאתי כי נפל פגם בתעודת עובד הציבור ובהסתמכות עליה: מה שנאמר בתעודת עובד הציבור הוא כי **זהן** "שימש בפועל כמפקד צוות", קביעה שאותה אני מוכן לקבל כקביעה עובדתית – ולצורך העניין אני מוכן לקבל אף כי מבחינה מנהלית היה התפקיד במה שמוגדר "דרגת תקן של כלאי". אלא שהמשך האמור בתעודת עובד הציבור "...ובמסגרת זו ניתנו לו הסמכויות הדרושות לקצין בדרגת כלאי בפועל", אינו עדות שבעובדה, אלא קביעה משפטית. לו היה עומד עד בבית המשפט ומעיד על הסמכויות שניתנו לקצין **זהן**, לא היה די בעדותו. צריך היה העד (או ב"כ המדינה) להפנות למקור הסמכויות: היכן, מתי, ומכוח מה ניתנו לקצין **זהן** הסמכויות הנתונות לפי פקודת הנציבות לכלאי. הדבר לא נעשה.

53. מסעיף 7 לפקודת הנציבות עולה, כי על "הקצין האחראי" שבידיו הסמכויות להורות על חיפוש בעירום להיות ב"דרגת כלאי" ומעלה. עובדתית הוכח כי הקצין **דהן** לא נשא על כתפיו דרגת כלאי ומעלה, והמדינה לא השכילה להפנות למקור שמכוחו ניתן יהיה להסיק כי מאן דהוא נתן בידי **דהן**, או כלל היה יכול לתת בידיו, סמכויות לביצוע פעולות שאינן מתאימות לדרגתו.

54. ויתרה מזו – ייאמר במאמר מוסגר – מנוהל משאבי אנוש של שירות בתי הסוהר 02-1013 (מיום 1.12.2019) שאותו הגיש סלע, שכותרתו "דרגת ייצוג אישית" ועניינו (סעיף 2) ב"נגד או קצין הממלא באופן זמני תפקיד קצין בדרגה הגבוהה מדרגתו בפועל" עולה ההפך מטענות המדינה. סעיף 4.7 לנוהל קובע מפורשות כי "לא תהא לבעל דרגת ייצוג אישית כל זכות או סמכות הנובעת מדרגת הייצוג האישית, אלא הזכויות והסמכויות הנובעות מדרגתו הקבועה בלבד".

55. יוצא אפוא, כי לא זו בלבד שלא הובהר מה משמעותה המשפטית לענייננו של "דרגת התקן" דאז של הקצין **דהן**, אלא שאף אם אראה בה וריאציה של דרגת ייצוג אישית לפי הנוהל הנזכר, אין בכך די. המדינה בסיכומיה הדגישה אומנם כי אין מדובר בדרגה ייצוגית גרידא אלא בדרגה בפועל, אך לא הפנתה למקור שמכוחו ניתן או הואצלו לקצין בדרגת מישר סמכויות הנתונות לקצין בדרגת כלאי.

56. בשורה התחתונה "דרגת התקן", כך נראה, לא יכולה הייתה להפוך את הקצין **דהן** לבעל סמכות שלא הייתה נתונה לו בהתאם לדרגתו – ומכל מקום המדינה לא עמדה בנטל להוכיח אחרת.

ב. האם מלכתחילה הייתה עילה לחיפוש בעירום?

53. סלע העיד שמלכתחילה לא הייתה כל הצדקה ועילה לערוך לו חיפוש בעירום. לטענתו, "כל פעם שיצאתי לבית המשפט לא היו מפשיטים אותי ועכשיו כן, הפעם בדקו אותי בעירום..." (עמ' 13, שו' 34-36).

54. מנגד, כאמור, טענה המדינה, כי הייתה עילת חיפוש כדין, ושהחיפוש בעירום נערך על גופו של סלע על פי הנחיות ביטחון ומידע מודיעיני הנוגעים לסלע באופן ספציפי. החיפוש האמור נערך לאור הסיכון הנשקף מסלע על רקע בריחתו בשנת 2006 מהכלא, והמדינה אף הדגישה כי מטרת החיפוש הייתה גם לוודא שסלע לא מחביא על גופו חפצים שאסור שיהיו ברשותו ושעלולים לסכן את הצוות, ואת ביטחונם של אסירים ועצורים אחרים, במיוחד בשל כך שקיימים חפצים שמגנומטר ידני לא יכול לאתר [המדינה הפנתה לסעיף 7 לפקודת הנציבות].

55. סלע הפנה להוראותיה של [פקודת בתי הסוהר \[נוסח חדש\], התשל"ב-1971](#) (להלן: "[פקודת בתי הסוהר](#)")⁵⁶, שבו נקבעו כללים לעריכת חיפוש על אסיר. אתייחס גם לפקודה זו.

56. [סעיף 95 לפקודת בתי הסוהר](#) קובע:

"(א) סוהר רשאי לערוך, בכל עת, חיפוש על גופו של אסיר, ככל שהדבר נחוץ לשם שמירה על ביטחון המדינה, או לשם שמירה על הביטחון, הסדר הטוב והמשמעת בבית הסוהר.
(ב) היה לקצין שירות בתי הסוהר יסוד סביר לחשוד כי האסיר מחביא בכליו או בבגדיו חפץ אסור שעלול לפגוע בביטחון המדינה או בביטחון בית הסוהר, רשאי הוא להורות על עריכת בחינה חזותית של גופו העירום של האסיר..."

57. בפסק דין [ת"א \(ירושלים\) 35744-12-12 דורפמן נ' מדינת ישראל](#) (22.02.2015), שאליו הפנה סלע, (להלן: "[פסק דין דורפמן](#)") נדון מקרה של נער שנעצר בחשד לעבירות אלימות והפרת סדר. באותו פסק דין נדון אומנם מקרה של עצור, שלגביו חל [סעיף 95 לפקודת בתי הסוהר](#), אולם נקבעו קביעות כלליות לגבי ההצדקה לחיפוש בעירום:

"...דומה כי לנוכח הוראת [סעיף 95 בפקודת בתי הסוהר](#) והוראת [סעיף 2 בחוק החיפוש בגוף](#) [=חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו–1996], יש לאמץ את מבחן 'היסוד הסביר לחשד'... יש להעדיף את הפירוש המגן על זכויות אדם..." (פסקה 49 לפסק הדין).

בהמשך פסק הדין נקבע כי:

"מסקנת הדברים היא שעריכת חיפוש חזותי בעירום באופן גורף לכל אסיר... הנקלט במשמורת בבית הסוהר (או בבית המעצר), מבלי לבחון את ההצדקה לעריכת החיפוש, עומדת בניגוד להוראת [סעיף 95 בפקודת שירות בתי הסוהר](#). הוראה זו מחייבת כאמור, הפעלת שיקול דעת ובחינה... אם אמנם יש יסוד סביר לחשד שהאסיר יכניס חפץ אסור אל בית הסוהר. בהיעדר יסוד סביר לחשד שאומנם כך, אין מקום לעריכת החיפוש החזותי בעירום..." (פסקה 53 לפסק הדין).

58. בעניינינו, לגבי עילת החיפוש בעירום, העיד הקצין יצחק דהן (עמ' 40, שו' 19-25) כי:

"אצלו הי(ית)ה הנחיה לאור סיכון לבריחה בעבר. אני כמפקד ליווי מגיע לניצן על מנת לממש את הליווי להוציאו לפועל, התובע מסרב לחיפוש, לשאלת בית המשפט האם אני יודע על הנחיה לסיכון של בריחה מהתובע זה נשמע הגיוני ובעקבות כך אני מחליט לעשות עליו חיפוש על הגוף או מישהו אחר אשיב – אני

כמפקד ליווי השיקול הוא שלי, אני מנחה לעשות חיפוש חזותי חיפוש בעירום. ההנחיה לעשות חיפוש חזותי חיפוש בעירום היא שלי לאור אירועי העבר ומידע מודיעיני שמובא לידיעתי אני מקבל ההחלטות בשטח כי אני המפקד. כשאמרתי אני המפקד, התכוונתי אני מפקד על אירוע זה כמובן."

59. בהמשך העיד הקצין דהן (עמ' 42, שו' 5-8) כי:

ש. **נחזור לנקודה שבה התובע קטע אותך שהגעתם לחיפוש, השופט שאל אותך למה ביצעת החיפוש והסברת המניעים, מגיע ומבצע החיפוש ומה קורה?**

ת. אוסיף משפט, אחד המניעים למנוע הסלקה של אמצעים אסורים להחזקה בידי עצור או אסיר שבאמצעותם אפשר לממש בריחה או אירוע אחר.

60. ובהמשך הוסיף (עמ' 44, שו' 12-20):

ש. **מה הייתה עילת החיפוש שלך למעשה לפי מה שהסברת קודם?**

ת. הוריתי על חיפוש לשם מניעת אירועים שליליים מצדך לשאלתך ולמניעת סיכון ביטחונם של לוחמי הליווי ואסירים ועצורים אחרים מצדך.

ש. **אז הורית על החיפוש?**

ת. מה השאלה? אם כן או לא, אני משיב שכן.

ש. **החלטת עוד קודם שקיבלתי אותי למכלול?**

ת. אמרתי שאני מקיים תדריך, אני יודע איזה אסירים ועצורים אמורים לעלות אליי לליווי ואני יודע מראש היכן להתמקם פעם ראשונה, פעם שנייה מנחה הלוחמים מה לעשות עם כל אחד שמגיעים למקום.

61. בהתייחס לזיכרונו מאותו אירוע, העיד הקצין דהן (עמ' 37, שו' 10-11): **"את האירוע מיום 29.12.13 אני לא זוכר ברמה הכי מדוקדקת, אבל כן"**.

62. העד **ערן ויינטראוב**, העיד מטעם המדינה, לגבי עילת החיפוש בעירום באסירים (עמ' 34, שו' 20-31) כי:

ש. **אתה יודע להגיד באיזה מקרים אתה פתאום מרגיש צורך להעביר אסיר לחיפוש בעירום?**

ת. אם יש חשד לגביו.

ש. **איזה סוג של חשד?**

ת. אם יש חשד שיש לו אמצעים שמסליק בתחתונים אז מבקשים לעשות שימוע עם הקצין, מגנומטר מצפצף לצורך העניין. אם אני עושה חיפוש בגופו ומרגיש משהו באזור מוצנע, אז עושים חיפוש ארוך. אם עושים חיפוש גופני.

- ש. **אתם נוהגים לחפש ולממש אנשים במקומות מוצנעים?**
- ת. מגנומטר בשביל זה יש מגנומטר לאזור חלציים, אזור כתפיים זרועות עושה את זה ידני.
- ש. **כשאמרת קודם חיפוש מרגיש באזור מוצנע, למה התכוונת ואיפה זה אזור מוצנע?**
- ת. קודם כל התכוונתי בעזרת מגנומטר מרגיש, ובאזור מוצנע זה אזור החלציים.
- ש. **אני מבין שאתם לפעמים ממששים אנשים באזורים המוצנעים אם אני מבין נכון?**
- ת. לא, ממש לא. אחזור שוב פעם, אני ניגש לבן אדם עושה חיפוש בידיים ומגיע לאזור מוצנע יש מגנומטר.

63. עם זאת, לא אוכל להתעלם מכך שהעד **ויינטראוב** הודה (עמ' 36, שו' 5-6) כי אינו זוכר את האירוע. וכך העיד מפורשות:

- ש. **אתה זוכר לגבי אותו אירוע מתי דווח?**
- ת. אני אומר לך אני לא זוכר האירוע, אתה שואל אותי מתי דווח.

64. העד **דניאל דנילוביץ** (שהיה לוחם במועד הרלוונטי) העיד, מטעם המדינה, בעניין עילות חיפוש בעירום לאסירים (עמ' 25, שו' 25-36) כי:

- ש. **נגיד אם אני לא עבריין סמים, אין לי מעורבות בסמים, מה היית מצפה למצוא עליי?**
- ת. דוקרנים, סמים, כל הקשור שלא צריך להיות על אדם.
- ש. **לא זהו?**
- ת. לא, כל מה שלא אמור להיות על אסיר.

65. בהמשך העיד העד **דנילוביץ** (עמ' 26, שו' 4-8) כי:

- ש. **לפי מה אתה מזהה שיש למישהו החשד הזה שאתה מדבר?**
- ת. כל אחד לפי זיהוי העין שלו, יש חשש אז בודקים. לשאלת בית המשפט לא היינו בתאריך הנ"ל צוות קבוע, מי שפיקח עליי היה איציק דהן הוא היה הקצין.

66. כשנשאל העד האם קיימות הנחיות מיוחדות לגבי אסירים שמוגדרים בסיכון גבוה לבריחה העיד (עמ' 26 שו' 22-25) כי:

- ש. **כשמדובר בסג"ב לבריחה, אתם אמורים להקפיד יותר מאשר על עציר או אסיר רגיל?**

67. עם זאת, גם עד זה הודה כי הוא אינו זוכר את האירוע כלל (עמ' 25, שו' 2-3): **"...אני לא זוכר את האירוע גם [כ]שבית המשפט אומר לי שזה אירוע מיום 29.12.13"**.

68. העד **שמואל קליין** שלדבריו הוא איש שב"ס שהיה אחראי חיפושים ושתפקידו היה לערוך חיפוש באסיר שיוצא לדיון ולמסור אותו לאנשי "נחשון" לאחר החיפוש העיד בהתייחס לעילות חיפוש בעירום באסירים (עמ' 27, שו' 26-36) כי:

- ש. **כאחראי חיפושים ומשקף בניצן מה תכלית המגנומטר הידני?**
 ת. אדם עובר במגנומטר אם יש חשד למשהו קטן עושים גם ידני, במגנומטר יש שער, אם יש חשד שיש משהו נוסף אז עושים ידני.
- ש. **למה צריך אז משקף חפצים?**
 ת. זה לא קשור, משקף חפצים זה לחפצים והמגנומטר זה לאנשים, כל אסיר שיוצא אני עושה לו שיקוף נעליים וזה רק במשקף. נעליים וחפצים.
- ש. **מעולה. אם קורה שאתה רואה ממצא חריג בחיפוש, אתה מדווח לקצין משמרת משהו שנראה למשל כמו דוקרן, מה את עושה עם זה אתה משאיר הדיווח אצלך כסוד במשקף למשל?**
 ת. עושה שיקוף ידני, מוציא הממצא, אין דבר כזה חשד, ראיתי דוקרן או סמים אני מוציא אותם. יש שחור או לבן.
- ש. **אם במגנומטר עולה חשד ועושים ידני?**
 ת. לוקחים לרב כלאי אז לעשות חיפוש בעירום, השב"ס באישור רב כלאי עושים חיפוש בעירום, זה אסיר שוהה נקרא, שעולה חשש שיש עליך משהו, אפשר לעשות חיפוש עירום. בית המשפט אומר לי שהוא לא בטוח שהיום זה כך, כן, אם עולה חשד כלשהו על האסיר עושים לו.

69. ובהמשך העיד **קליין** (עמ' 28, שו' 16-24) כי:

- ש. **...אתה מקבל עצורים בניצן או אסירים למשמורת, באיזה שלב אתה עורך עליהם חיפוש חזותי בעירום, לפני שעוברים חיפוש ידני ושער מגנומטר ומשקף או אחרי. מתי?**
 ת. מתי שיש חשד על עצור, אתה יכול לעשות... מתי שיש חשד עושים חיפוש עירום, קוראים למפקד משמרת ועושים חיפוש.

70. בהתייחס לעילת חיפוש לאסיר המוגדר בסיכון גבוה לבריחה (עמ' 29, שו' 1-4) העיד **קליין**:

- ש. **אסירים בסיכון גבוה עוברים חיפוש שונה?**

- ת. אם עולה חשד, כן.
 ש. לא שאלתי אם עולה חשד, אלא בכללי.
 ת. מבחינתנו לא עובר חיפוש שונה. אמור לעבור כמו כולם.

71. עם זאת, גם העד קליין העיד כי אינו זוכר כלל את האירוע המתואר (עמ' 30, שו' 16-22).
 בעניין זה אף השיב מפורשות לשאלותיו של סלע (עמ' 31, שו' 7-9):

- ש. אני ביום האירוע בערב, אני הגעתי למצב שאני כבר זועק שם לעזרה, זכור לך משהו מאנשים שמה, זוכר, כי אני עובר שם חיפוש, זוכר איפה היית באותו הרגע?
 ת. לא זוכר את האירוע, את האמת. גם כשבית המשפט שואל אותי אני לא זוכר אירוע כזה.

72. לאחר ששמעתי את העדויות בעניין זה, אבהיר כי התרשמתי מעדותו של הקצין יצחק דהן, שהייתה אמינה עליי ולא מצאתי לפקפק בכנותה, כי הוא הורה לבצע חיפוש בעירום לאור הבנתו כי הדבר נדרש וראוי ומצוי בסמכותו. בעניינו של סלע, אסיר "סג"ב", אסיר שכבר הצליח בעבר להימלט מהכלא, ולהבנתו של הקצין דהן בדיקתו כאמור הייתה עשויה למנוע סיכון לצוות, לאסירים אחרים, ולכל גורם שעומו עשוי סלע לבוא במגע, לזכרונו של דהן גם היה מידע ספציפי שהביא אותו להחלטתו באותו המועד. עם זאת, לא אוכל להתעלם מכך שהמידע המודיעיני והנחיות הביטחון שעליהן הסתמך כביכול הקצין יצחק דהן, לא הוגשו לתיק, ולא הובאו לעיוני על ידי המדינה. משום כך לא הוברר עד תום מה החשד הקונקרטי שהיה כלפי סלע במועד הרלוונטי, מה ההבדל בינו לבין החשד במקרים אחרים שבהם לא נערך על סלע חיפוש בעירום, ומה הוביל והצדיק הפעם דווקא את החיפוש בעירום.

73. אזכיר את האמור לעיל. המדינה טענה בעניין זה לנזק ראייתי בשל השיהוי עד הגשת התביעה, אולם לא מצאתי לקבל טענה זו באופן גורף. ראוי וצריך היה לשמור כל מידע ספציפי הנוגע לעילת החיפוש במועד הרלוונטי.

74. אומנם, הקצין יצחק דהן העיד בעניין אי הגשת הנחיות הביטחון שעליהן הסתמך שהוא פנה לשני בעלי תפקידים ביחידת "נחשון" על מנת לאתר את ההנחיות ולא הצליח לאתר אותן (עמ' 51 שו' 11-1) וכך העיד:

- ש. למה לא הגשת את הנחיות הביטחון?
 ת. אנחנו מדברים על יולי 2020, אני לא ביחידת נחשון מזה מספר שנים. במועד המסמך הזה אני 4 שנים לא ביחידת נחשון. פניתי לשני בעלי תפקידים ביחידת נחשון על מנת לאתר את הנחיות הביטחון, לצרף אותן, ולהגיש ליועמ"ש של שב"ס. שתי הפונקציות אליהן פניתי לא הצליחו

לעזור לי, איני יודע מה הסיבה. אני יודע להגיד בוודאות... אני בעיניי ראיתי ואף הקראתי ללוחמי.

ש. אתה משקר לבית המשפט, במצח נחושה, שזה אבסורד. עומדת קצינת כליאה, מכירה את הפרטים של 513, אומרת זה לא בעיה. הסבירה את זה לבית המשפט.

ת. למה לא ביקשת ממנה להביא?

ש. היה אפשר להיכנס לתאריך הספציפי, מה הקשקוש שאתה ממציא לבית המשפט?

ת. שאלה יפה. לא כל איש סגל בשירות בתי הסוהר חשוף לכלל המערכות מסיבות של אבטחת מידע, ובעיקר אי זליגת מידע החוצה. לי אין את האפשרות וכנראה למי שפניתי לא הייתה.

75. אלא שלא התרשמתי כי המדינה עצמה, אם אכן הייתה מעוניינת בכך, לא הייתה יכולה להשיג את הנחיות הביטחון הרלוונטיות שלפיהן פעל בזמנו הקצין דהן. היה על המדינה עצמה להשיג את הנחיות הביטחון תוך שימוש בכל האמצעים העומדים לרשותה, ולא להסתפק בניסיון של הקצין עצמו לקבל את ההנחיות הכתובות מאנשי סגל כלשהם. הנחיות כאמור לא הוצגו בפועל.

76. עוד אציין, כי סלע ניסה לטעון כי הקצין יצחק דהן הכיר אותו עוד טרם האירוע הנטען, והחליט "לאור משקעי העבר" לבצע בו חיפוש בעירום ללא כל צורך מתוך "נקמות אישית כלשהי". סלע אף העיד בעניין זה (עמ' 15, שו' 16-21) כי:

ש. אתה מכיר את יצחק דהן יש לך משקעי עבר נגדו לפני שנת 2013 הכרת אותו קודם?

ת. לי נראה שיש לו משקעי עבר עליי לא יודע מה הם.

ש. אתה יודע לפרט מה הרקע לאותם משקעים שאתה טוען להם, אמרת שאתה מכיר אותו לפני האירוע?

ת. מכיר אותו מהליוויים של הנחשון כי מניידים אותי לא מעט. לפי הפלט שאתה אולי לא רצית להגיש לבית המשפט וחבל, ניתן לראות שהייתי בליווי. לשאלת בית המשפט אני לא הבנתי מה היה המתח של יצחק דהן באותו היום, אולי בגלל שהוא מקורב אולי לקמב"צ של נחשון באותה תקופה שאיתו הייתה לי בעיה.

77. איני מקבל את טענתו של סלע כנגד הקצין דהן. לא התרשמתי שעדותו של סלע מבוססת על יסוד קונקרטי כלשהו, ואף סלע העיד כי הוא עצמו לא ידע "מה היה המתח" בינו לבין הקצין דהן באותו היום.

78. הקצין יצחק דהן הדגיש בפניי, כי לא היה לו כל "משקעים קודמים" עם סלע ושלא היה לו כל עניין אישי נגדו (עמ' 39, שו' 11-25). עדותו בעניין זה – להבדיל מעדותו של סלע –

תאמ (חדרה) 31962-06/20 *** בני סלע (אסיר) נ' מדינת ישראל שירות בתי הסוהר
 הרשימה בכנותה, ובמסגרתה גם פרס הקצין **דהן** את "האני מאמין" שלו בעניין יחסו
 לאסירים באשר הם. וכך העיד:

- ש. האם פגשת את התובע לפני שנת 2013 ואם כן נא פרט?**
- ת. כן. בשנת 2004/5 אני לא מדייק, אבל בטווח שנים אלה שימשתי כסמל
 אגף הפרדה בבי"ס אשמורת, התובע היה אחד מן האסירים ששהו באגף
 ההפרדה באותה תקופה.
- ש. שאלתי האם יש לו משקעי עבר אמר שלא, והוא אמר שאולי לך יש
 נגדו, האם אתה הרגשת ממנו משהו מכוון אליך אישית בשרות?**
- ת. חד משמעית לא. במאמר מוסגר בקורס הכי בסיסי של שרות בתי הסוהר
 מלמדים את כולם לנתק את אופי העבירה משהות האסיר, כך להתנהל
 בשיוויון מול כל אסירי שב"ס ולא משנה באיזה עבירה דובר, הוא יקבל
 אותו יחס).
- ש. מה את יודע לספר על בני ממפגשיך עמו בעבר אם בכלל התנהגות וכו'?**
- ת. אני יכול לספר שבני מייצר פרובוקציות, מפעיל מניפולציות ואני אומר
 זאת גם בתפקיד שצינתי כסמל אגף הפרדה, אי שם באשמורת בתחילת
 שנות ה-2000 וגם ביחידת נחשון לאורך השנים היכן שהיינו צריכים
 ללוות אותו ממקום למקום, לא יודע להצביע על תאריכים מדויקים אך
 תמיד זכור לי שחייב להיות אתו משהו. אין לי שום דבר אישי נגד התובע
 אני מצהיר זאת באחריות מלאה, כמו שאין לי כלום נגד אף אסיר אחר,
 אני בא לבצע התפקיד שלי כמו כולם פה..."

79. ככלל, עדותו של הקצין **דהן** הותירה רושם כן ומקצועי. התרשמותי היא כי מדובר בקצין
 מקצועי וענייני, הנמנע מלהיגרר לפרובוקציות. על דבריו, ובייחוד המצוטטים לעיל, ניתן
 לומר כי "ניכרין דברי אמת". העד העיד זמן ארוך יחסית, וככל שהתמשכה עדותו כך היא
 הותירה רושם של קצין מקצועי, אשר באמת ובתמים פעל כפי שהבין את תפקידו וחובתו.
 במסגרת עדות זו (שבוודאי לא הייתה נוחה לעד), אשר נחקר ארוכות על ידי האסיר על
 שמירתו הופקד בעבר, ולא חסך ממנו כעת טענות והאשמות, תוך שהוא מכנה אותו
 "שקרן" ו"קשקשן" ניתן היה להתרשם שמדובר באדם מאופק, השולט בעצמו. לאור
 התרשמותי לטובה מהקצין **דהן**, אני סבור שהחיפוש לא נעשה בשל נקמנות אישית
 כלשהי, אלא מתוך הבנתו המקצועית של **דהן** את תפקידו וסמכותו. אבהיר כי האירוע
 המתואר אירע בשלהי שנת 2013, טרם ניתן פסק הדין בעניין **דורפמן**. ייתכן בהחלט,
 ולמעשה כך אני מוצא לקבוע, כי הנהלים לא היו כה מחודדים כראוי באותה העת, לא
 לקצין **דהן** ולא לממונים עליו.

80. היוצא הוא כי לא מצאתי כל כוונת זדון או שיקולים זרים מצד הקצין **דהן**, ואנשי הצוות
 שהיו חלק לאירוע. עם זאת, לאור העובדה כי לא עלה בידי המדינה להציג את הנחיות
 הביטחון והמידע המודיעיני הקונקרטי, הרי שנפל מחדל מצד המדינה להבהיר את עילת
 החיפוש בעירום הספציפית באותו מועד.

81. אם להסיק מסקנת ביניים עובדתית אפוא, הרי שהראיות מובילות לכך שהקצין **יצחק דהן**, אשר היה אחראי על האירוע, לא פעל מתוך שיקולים זרים. הוא פעל מתוך הבנה – גם אם מוטעית – שהוראה על חיפוש בעירום היא בסמכותו, ומתוך סברה – גם אם לא הומצא לעיוני מידע מודיעיני קונקרטי בעניין – כי חיפוש בעירום לסלע הולם את המסוכנות הנשקפת ממנו.

ג. היכן בוצע החיפוש בעירום?

82. בין הצדדים ניטשה מחלוקת בשאלת המקום בו בוצע החיפוש שנערך לסלע בעירום.

83. בעוד שסלע טען כי החיפוש נערך לו ב"כלוב המתנה מצחין וחשוף", לעיני "נוסעים ובאים", כך שהוא "הושפל בפומבי", המדינה טענה, מנגד, כי אין כל שחר לטענה זו של סלע, וכי החיפוש נעשה בחדר חיפושים סגור, ומיועד, השומר על צנעת הפרט.

84. מטעם המדינה, העיד הקצין **יצחק דהן** (עמ' 41, שו' 1-4) כי החיפוש בעירום נעשה בתא מיועד לחיפוש במכלול קליטה "ניצן" תוך שמירה על צנעת הפרט, וכך העיד:

ש. לפני זה אקדים אותך, איפה נערך החיפוש?
ת. במכלול קליטה ניצן, אפשר לראות זאת מהמסמך שכתבתי אותנטי מיום האירוע ולא נכתב במועד אחר, אלא סמוך לאירוע, כותרתו דוח פעולה. יש תא חיפוש.

85. ובהמשך העיד (עמ' 42, שו' 3-4) כי:

ת. במכלול קליטה יש תא מיועד לחיפוש, כאשר שלוש קירות ודלת בדופן הרביעית, כך שאם אני או מי מהלוחמים נדרש לעשות חיפוש עירום, הוא יעשה תוך שמירה על צנעת הפרט.

86. בהמשך פירט הקצין **דהן** (עמ' 43, שו' 6-10) כי הוא במיוחד בחר להביא את סלע לתא קטן של חיפוש על מנת למנוע מהפרובוקציה של סלע להחמיר כי הוא ידע שסלע מייצר פרובוקציות וכך העיד:

"מדובר על תא קטן של חיפוש, לא בכדי בחרתי מתוך עשרות אולי אפילו יותר ממאה עצורים באותו היום לבוא דווקא לנקודה זו על מנת למנוע מהפרובוקציה להחמיר מצב כי ידעתי שהוא מייצר פרובוקציות ואמרתי זאת בפתח דבריי".

87. מטעם המדינה, העיד בעניין זה, גם העד **שמואל קליין** שאף הגיש בכתב ידו ציור אשר מתאר את מיקום חדר החיפושים, את דלת הברזל אשר סוגרת את החדר ואת החלון הסגור (סומן ת/2) וכך העיד (עמ' 28 שו' 25-36) בעניין מיקום "חדר החיפושים":

- ש. את הכריעה שעושים בחיפוש ערום איפה עושים?**
 ת. בחדר חיפושים שאין שם מצלמות חדר סגור עם מפתח, לא עושים זאת בהמתנה. כל החיפוש עירום זה בחדר חיפושים.
- ש. יש בכיון הסדנאות אתה מתכוון לפינה שם?**
 ת. שם זה חדר חיפושים.
- ש. תזכיר לי האם יש שם הדלת שפונה כאילו לכיוון הזה, ואני לא זוכר אם זה היה דלת מסורגת או מרושתת?**
 ת. לא, זה היה דלת סגורה ברזל, לא מרושתת ולא מסורגת. קודם כל הכול השתנה היום אבל אז היה דלת ברזל סגורה. דלת ברזל הרמטית. לא היה סורג.
- ש. לא היה סורג שחצי מרושת למטה?**
 ת. לא, זה היה דלת ברזל. חדר חיפושים הוא אטום וסגור ואין מצלמות ואין כלום. אני 15 שנה בניצן לפני 3 שנים עזבתי את המכלול, יש דלת ברזל וודאי בצבע כחול.

88. בחקירתו הנגדית המשיך קליין והעיד (עמ' 32, 8-11):

- ש. תאשר לי שאם נערך חיפוש בבית מעצר ניצן החיפוש ייערך בחדר סגור בחדר חיפושים שדיברת עליו?**
 ת. נכון מאוד. חדר סגור, לשאלתך לא יכול להיות ואין מצב שיעשה לתובע חיפוש במקום פתוח, לא קיים ולא יהיה, אצלי לא קיים ולא יהיה.

89. אך כאמור, לא ניתן לתת משקל רב לעדותו, לאחר שהודה כי הוא לא זוכר את האירוע כלל.

90. מטעם המדינה העיד בעניין זה, גם העד **ערן וינטרוב** (עמ' 36, שו' 15-17) וכך העיד:

- ש. האם חיפוש חזותי עושים בחדר סגור?**
 ת. מדובר על חיפוש גופני? בכל מכלול יש חדר קטן, דלת נסגרת, ממש סטרילי לגמרי שם עושים החיפוש.

91. גם לעניינו של עד זה יש להדגיש כי העדות שנתן – ואותה מצאתי אמינה בהחלט – היא כללית. את האירוע הספציפי מושא תיק זה העיד כי אינו זוכר.

92. גם העד **דניאל דנילוביץ** נשאל לעניין חדר החיפושים, אך הודה גם הוא כי הוא אינו זוכר את המקרה הספציפי הנדון (עמ' 25, שו' 19-20):

ש. **באיזה פוזיציה הייתי כשעשית עליי חיפוש?**

ת. עשיתי עליך חיפוש? לא זכור לי האירוע והמקרה הספציפי הזה.

93. העדים **ערן וינטראוב, דניאל דנילוביץ ושמואל קליין** העידו אפוא כי הם אינם זוכרים את האירוע הספציפי המתואר על ידי סלע. עם זאת, יש משקל לכך שהעד **שמואל קליין** והעד **ערן וינטראוב** העידו כי בעת שירותם, החיפושים החזותיים בעירום בוצעו – באופן כללי וקבוע – בחדר חיפושים ייעודי וסגור. העדים הבהירו כי לא יכול להיות שחיפוש חזותי יבוצע במקום אחר מלבד בחדר החיפושים הייעודי לכך, שהוא חדר חיפושים פנימי ואטום, עם דלת סגורה, אשר שומר על כבודתם וזכויותיהם של האסירים. העדים הותירו רושם אמין. יש משקל הן לעדותם באשר לאופן הכללי של אופן עריכת החיפושים החזותיים. יש משמעות גם לכך שעדים אלה אינם זוכרים מקרה חריג כפי שמתואר על ידי סלע.

94. מבין העדים שהופיעו לפניי, העד הקצין **יצחק דהן** הוא העד היחיד הטוען כי הוא זוכר את האירוע עצמו, מלבד סלע. אני נותן אמון בעדותו שהייתה רציפה, סדורה וסבירה יותר משל סלע, ולפיה החיפוש החזותי בעירום נערך לסלע בתוך חדר החיפושים הסגור ולא במקום החשוף ל"נוסעים ובאים". אני מעדיף גרסה זו – הנתמכת על ידי עדים אחרים, גם אם על דרך השלילה – על פני עדותו של סלע.

95. אציין גם שלמרות שבמסגרת כתב תביעתו פירט סלע והרחיב על כך שהחיפוש נעשה לכאורה, ב"כלוב המתנה חשוף", הרי שבמסגרת עדותו בפניי לא חזר סלע על טענתו, אלא רק העיד כי אנשים "שהיו בסמוך" שמעו אותו צורח ולא באו לעזרתו מבלי שפירט היכן בדיוק בוצע החיפוש.

96. עדותו של סלע בעניין המיקום בו בוצע החיפוש בעירום הייתה מעורפלת, לא רציפה, וחסרת פרטים, וגם זאת יש לזקוף לחובתו. אני קובע כי סביר יותר שהחיפוש נעשה בתא חיפוש ייעודי וסגור אשר שומר על צנעת הפרט – כגרסת המדינה – ולא ב"חדר המתנה חשוף". אני דוחה את טענתו של סלע בעניין זה.

97. בשולי הדברים אציין עוד, כי לא מצאתי תמיכה מספקת לטענתו של סלע כי סוהרי "נחשון" הוציאו אותו מתאו באגף 6 ולא ממכלול הקליטה. לא מצאתי טעם לפקפק בעדותו של הקצין **יצחק דהן** שהעיד לפניי שצוות "נחשון" נפגש עם סלע במכלול הקליטה ולא הוציא אותו מתאו באגף 6, ואני נותן בה אמון. עדות זו משתלבת עם עדויות עדים נוספים מצוות "נחשון" באשר להתנהלות הכללית של אנשי היחידה ([**דניאל דנילוביץ** שהעיד (עמ' 25, שו' 21-24) כי "**הוצאנו אותך לרכב הליווי, לא משכנו אותך, אנו לא מוציאים מהאגף אלא מהמכלול. מכלול זה בור שהסוהרים מורידים את האסורים לקליטה לחיפושים ולאחר מכן להוצאה לפוסטה, האגף זה איפה שאתם שוהים, לשם אין לנו גישה**"; **ערן וינטראוב** שהעיד (עמ' 34, שו' 13) "**אין דבר כזה, אנו לא נכנסים לאגפים אף פעם**"; ו**שמואל קליין** שהעיד (עמ' 29, שו' 24) "**לנחשון אסור להגיע לאגף, אין אם, נחשון לא מגיעים**")].

98. אכן, העד **אשרף דגש** העיד כי היו מקרים שצוות "נחשון" היה מוציא אסירים מהאגף עצמו. אלא שעד זה הדגיש כי הוא השתחרר מהשירות בבתי הסוהר כבר לפני 6 שנים ואינו זוכר פרטים. הוא עצמו לא שירת כאיש צוות ב"נחשון", וקשה להסתמך על זכרונו העמום בדבר מקרים חריגים, כאשר אינו זוכר כלל את המקרה מושא ענייננו. אני נותן משקל רב יותר לעדותו של הקצין **יצחק דהן** שהעיד, כאמור, כי הוא זוכר את האירוע, ושסלע הובל על ידי צוות נחשון ממכלול הקליטה, ולא מאגפו, ואני דוחה טענתו של סלע בעניין זה.

99. סלע ביקש אומנם להדגיש כי אנשי "נחשון" פעלו שלא בסמכות, נכנסו לאן שלא היו צריכים להיכנס, והערותיו בעניין הביאו אותם לנקום בו. איני בטוח כלל שכך אירע, אולם אם ניתן להסיק דבר מה מטענותיו של סלע, בענין זה ובאחרים – הרי שהמסקנה היא כי לסלע יש נטייה "לבדוק בציציות" את פעולותיהם של האחראים על החזקתו במאסר, להעיר להם הערות, ולחפש שגיאות, טעויות והפרות נהלים מצידם. אם לא כן – מה בעצם ההבדל כלפי סלע, אם מי שמוציא אותו מהאגף הוא איש שב"ס או איש "נחשון"?

100. התרשמתי כי סלע אינו אסיר תמים. יש ממש בטענותיו של הקצין **דהן** כי סלע מייצר פרובוקציות, קשה להבחין מה מטענותיו מבוססת על אירוע שאירע, ומה מבקשת ליצור מציאות ולייצר מניפולציה.

101. לשם הדוגמה אפנה לאשר אירע לפתח הדיון בפניי, ביום 30.6.2022, כמפורט בפרוטוקול (עמ' 3 שו' 20 – עמ' 5 שו' 3): בעת שביקש סלע להוריד את האזיקים שעל פי הוראתי נותרו על ידיו בתחילת הדיון, עשה עצמו מופתע מהוראתי זו. אחר שהבהרתי כי הוראתי ניתנה על בסיס מסמך מודיעיני והנחיות שהונחו לפניי לפי דרישתך, שלף סלע שני פרוטוקולים שהוכנו מראש, ובהם ניתנו החלטות מותבים אחרים כי האסירים יוסרו מידיו בדיון. יוצא אפוא כי סלע לא היה מופתע כלל ועיקר מהחלטתי להותיר את האזיקים בידי, הוא הכין מראש החלטות התומכות בשיטתו כי יש להוריד מידיו את האזיקים, למקרה שלא אורה לעשות כן, ו"ההפתעה" לא הייתה אלא מניפולציה.

102. דומה שאירוע זה בתחילת דיון ההוכחות עשוי ללמד דבר או שניים על התנהלותו של סלע. התרשמתי כי לסלע נטייה "לבחון גבולות", והוא אינו חף – לשון המעטה – מהתנהלות מניפולטיבית בדרכו להשיג מטרותיו.

103. אכן, זכויות אסיר אינן למרמס, ואכן גם בכבודו של אסיר יש להקפיד. אלא שנטייתו של סלע להתערב בנהלים החלים על סוהריו ועל האחראים על משמורתו, להעיר ולהתמקח על כל צעד – כפי שהעידו העדים לפניי וכפי שהתרשמתי אני מאירוע בזעיר אנפין שהתרחש מולי בפתח הדיון – יותר משיש בה ללמד על רצונם של אנשי "נחשון" "להתנקם" בסלע, יש בה ללמד על דרכו של סלע עצמו. והרי טעם נוסף להיזהר באמון שראוי לתת בגרסתו של סלע.

ד. האם החיפוש בעירום בוצע תוך שימוש בכוח מופרז?

104. לטענתו של סלע, אופן החיפוש בעירום עצמו נעשה תוך הפעלת אלימות ושימוש בכוח מופרז, מבלי שהסכים לכך, ומבלי שמילא הקצין **יצחק דהן** טופס שימוע ייעודי. מנגד, טענה המדינה כי לא נעשה כל שימוש בכוח מופרז, ושסלע לא הצליח להוכיח את טענתו.

105. לגרסת המדינה, תחילה אכן סירב סלע לחיפוש, אך לאחר שהקצין **דהן** דיבר עמו ועשה לו "שימוע", הסכים סלע לחיפוש בעירום, והתפשט. רק לאחר שכבר הפשיט את בגדיו בעצמו בהסכמה ונערכה "הבחינה החזותית", סירב להתלבש חזרה, כמהלך של פרובוקציה, ואז הסוהרים הלבישו אותו, מבלי שהפעילו כוח, ומולא דו"ח פעולה (מוצג 2/).

106. אתיחס לסעיפים הרלוונטיים בפקודת הנציבות, שעניינם הסכמה והעדר הסכמה של אסירים ועצורים לחיפוש בעירום.

107. **סעיף 7(ה) לפקודת הנציבות קובע תחת הכותרת "הסכמה והעדר הסכמה" כי:**

1. הסוהר יבקש את הסכמתו של העצור/האסיר לעריכת הבחינה החזותית של גופו העירום. בסעיף זה, **קצין אחראי – לרבות קצין בדרגת כלאי ומעלה הנמנה עם יחידות נחשון ומצדה שהוסמך לכך.**
2. נתן האסיר/העצור הסכמתו לבחינה חזותית של גופו העירום ניתן לערוך החיפוש ע"י המוסמך לכך.
3. לא נתן האסיר/העצור הסכמתו – הוא יובא בפני **הקצין האחראי לצורך קבלת אישור בכתב על גבי טופס א' לעריכת הבחינה. לרבות אישור לשימוש בכוח סביר הנדרש.**
4. **הקצין האחראי יקבל מן הסוהר מידע בדבר הצורך בביצוע הבחינה החזותית ויציין זאת על גבי הטופס.**
5. שוכנע **הקצין האחראי** בדבר הצורך כאמור – ישמע את נימוקי העצור/האסיר לסירובו, ישקול לאור מכלול העובדות האם יש מקום לערוך את הבחינה החזותית והאם יש מקום לעריכתה תוך שימוש בכוח סביר.
6. בטרם ייתן **הקצין האחראי** את החלטתו, יסביר הקצין לעצור/לאסיר שניתן להשתמש נגדו בכוח סביר.

108. אשר לתנאים לחיפוש בעירום, **בסעיף 195 (א) לפקודת בתי הסוהר** נקבע כי:

"חיפוש חיצוני ובחינה חזותית של גוף עירום לפי סימן זה יהיו בהסכמת העצור או האסיר לפי העניין".

109. ובסעיף 195 (ב) נקבע כי:

"בהעדר הסכמת העצור או האסיר רשאי מי שהוסמך לערוך חיפוש להשתמש בכוח סביר לעריכתו, אם קצין שירות בתי הסוהר אישר זאת בכתב לאחר שנתן לעצור או לאסיר הזדמנות לטעון את טענותיו בפניו".

110. בהתייחס להגדרה מיהו "קצין שירות בתי הסוהר", נקבע [בסעיף 95א לפקודת בתי הסוהר](#) כי מדובר ב"סוהר בדרגת רב כלאי ומעלה, או סוהר בדרגת כלאי ומעלה הנמנה עם היחידה ללוחמה בסמים של שירות בתי הסוהר ששר המשטרה הסמיכו לענין סימן זה, ולעניין סעיפים 95 ו-195, לרבות סוהר בדרגת כלאי ומעלה הנמנה עם יחידת ההתערבות והליווי המרכזית או עם היחידה המיוחדת להשתלטות על אסירים שהשר הסמיכו לעניין סימן זה".

111. בפסק דין דורפמן נקבע כי:

"הוראת [סעיף 195 בפקודת בתי הסוהר](#) קובעת ... שחיפוש חזותי ובחינת גופו העירום של הנבדק לפי סימן זה יערכו בהסכמת האסיר. בהיעדר הסכמה, ייערך שימוע שלאחריו, אם לא התקבלו טענות האסיר, ניתן לערוך את החיפוש החזותי תוך שימוש בכוח סביר ובלבד שקצין מוסמך אישר זאת. הוראות פקודת הנציבות שב"ס מוסיפות כאמור, הוראות שונות בעניין שימוע זה, לרבות דרגת הקצין המוסמך לערוך את השימוע, כיצד ייערך, והטופס שיתעד את השימוע".

112. עוד נקבע שם כי:

"במקרה שבו אסיר אינו מסכים לחיפוש החזותי, חלה חובה על הקצין המוסמך לערוך לאסיר שימוע בהתאם לקבוע [בסעיף 195 בפקודת בתי הסוהר](#) ובהתאם להנחיות בפקודת הנציבות. לאחר השימוע, על הקצין להחליט אם יש הצדקה לעריכת החיפוש החזותי ועליו לנמק את החלטתו" (פסקה 59 לפסק הדין).

113. בעדותו העיד סלע בהתייחס לאופן החיפוש (עמ' 14, שו' 1-14) כי החיפוש נערך תוך שימוש בכוח. הקצין דהן ואנשיו התעלמו מסירובו של סלע לחיפוש, קפצו על סלע, הפשיטו אותו כשהוא אזוק, הכניסו לישבנו נעל ואולי גם אלה, או חפץ קר אחר, והכול לעיניהם ולאוזניהם של אחרים.

114. בהתייחס להתנגדותו לחיפוש בעירום, הוסיף סלע (בעמ' 15, שו' 22-35, עמ' 16 שו' 1-11) כי:

ש. האם התנגדת לחיפוש ואם כן, מהי הסיבה?

- ת. הסברתי במהלך עדות ראשית שלי, הסברתי שהחיפוש לא תקין ואין לו תכלית וזה רק בגלל שהקצין הראה בהמשך לכעס שלו למה אני צריך לנהל אותו ומה לעשות ואיך למשוך אותי לטובת הליווי. כאילו לעשות לי דווקא בגלל שהערתי להם למה הם באים.
- ש. למה התנגדת להתלבש אחרי החיפוש?
- ת. לא התנגדתי להתלבש הייתי במצב דומה לעכשיו ומכנסיים מופשל[ים] שאני צריך להחזיק בעצמי בצורה כזו אני יכול להראות לבית המשפט. (העד מסתובב ומראה את גבו) אני מחזיק את המכנס בצורה כזו ואני רק עם גרביים ומנסה לדחוף את הנעליים לי הם העמידו אותי ולא נתנו לי לשים את הנעליים ותוך כדי אני מנסה להחזיק המכנס, אם אני עוזב את היד מהמכנס, הוא פשוט נופל לי והחולצה זרקו עליי ככה. הם הורידו אותי ואז כבלו אותי שוב פעם לאחר ששמעו אותי צועק, דרכו לי אחד על הצוואר, השני על החזה, הם הפכו אותי שמו לי אזיקים שוב על הידיים הרימו אותי, משכו לי המכנס למעלה ועשו זאת בברוטאליות ובגלל זה התיק לא יכולתי להחזיק כי המכנס היה נופל לי. לא יכולתי לכפתר המכנס, אני סובל משורש כף יד בגלל האזיקים בידיים. תראה כמה אזיקים שמים עליי, אתה לא מבין שההליכה עם הדבר הזה היא כמו מספריים התנועה שאתה הולך אתה חותך את הרגליים אי אפשר ככה.

115. בהתייחס לבדיקתו במרפאה אחר האירוע המתואר, העיד סלע (עמ' 16, שו' 16-20) כי:

- ש. לאחר שהגעת לבית סוהר שרון נבדקת במרפאה שם?
- ת. נכון, אך ביוזמתי, הם לא רצו להוציא אותי לבדיקה בניצן.
- ש. אני מגיש כראייה את הגיליון הרפואי של התובע, דוח ביקור במרפאה ודוח החבלה ממועד האירוע, וזה צורך לכתב ההגנה (גיליון רפואי ודוח החבלה ממועד האירוע מסומנים נ/1). נבדקת בבית סוהר השרון?
- ת. הגשת זאת בכתב ההגנה. נכון נבדקתי בבית סוהר השרון בשעה 23:00 והאירוע היה בשבע שבע שמונה. מיוזמתי נבדקתי כי הם לא רצו לדוח על האירוע לקצין תורן אני הסברתי לקצין תורן מה עברתי והורה לקחת אותי ישר למרפאה ולמלא דוח חבלה ולצלם אותי בגלל אופי האירוע, הוא גם ראה באיזה מצב הגעתי, ירדתי מהפוסטה עם גרביים ובלי נעליים.
- ...
- ש. אז לא עברת טיפולים רפואיים נוספים?
- ת. ההוא מבית סוהר מחליט אם לקחת או לא לקחת אותך אם יש עליך סימנים או לא. יש זוועות שלא ראית מה שרואים בשב"ס. למה אתה מתכוון? מי קובע אם אני ממשיך, שרות בתי הסוהר קובע לי אם אני

ממשד, סיפרתי לקצין תורן מה עברתי כי ראה באיזה מצב יצאתי מהפוסטה...

116. אל מול עדותו של סלע, **הקצין יצחק דהן** (שהוא העד היחיד מטעם המדינה שזוכר את פרטי האירוע, כאמור), העיד בעניין אופן החיפוש עצמו, כי החיפוש בעירום לא נעשה בכוח ושלא הופעלה כל אלימות על סלע (עמ' 42, שו' 9-12):

ש. תתאר החיפוש עצמו?

ת. האסיר התבקש להוריד בגדיו לצורך חיפוש חזותי, האסיר סירב מס' פעמים, הסברתי לו באופן חד משמעי שבסמכותי לערוך עליו חיפוש, לרבות חיפוש תוך שימוש בכוח, ומוטב שיתרצה לעשות כן. ואז התרצה, ערכו עליו חיפוש חזותי ולאחר מכן סירב ללבוש בגדיו בחזרה.

117. ובהמשך (עמ' 42, שו' 25-36, עמ' 43 שו' 1-10) העיד **דהן** כי:

ש. הוא פשט את הבגדים ולאחר החיפוש סירב להתלבש?

ת. ... בשלב הזה לאחר שביקשתי ממנו שוב שיתלבש בכוחות עצמו כי אני לא רואה סיבה שהוא לא יכול לעשות זאת באופן עצמאי, סירב לעשות כן ולאחר מס' פעמים שביקשתי כאמור הנחיתי הלוחמים להלביש אותו, כוונתי למכנסיים שהיו למטה לא אי שם, והחולצה הייתה פתוחה ולא מעבר לזה. היה חשוב לנו לראות את כל גופו במקום שלא יוכל להסליק שם דברים, המכנסיים היו מופשלות לא מחוץ לרגליים הרימו לו את המכנס, סגרו החולצה בשלב זה אני אומר לו לקחת התיק ולעלות לרכב לאחר שלב הזיהוי, לא בכדי ראיתי לנכון בכותרת לרשום שהיו לי מס' ארועים בכל שנות שרותי שמילאתי דוחות פעולה, סירוב לקחת ציוד אישי כי אני בהבנה שלי לא ראיתי סוג של שימוש בכוח או משהו אחר שיטען כאן ההמשך.

ש. הוא טוען שעיקמת האצבעות שלו בשלב החיפוש?

ת. חד משמעית לא. אני לא אלים, אני לא משתמש בכוח שלא לצורך.

ש. לטענת התובע במהלך החיפוש אחד מסוהרי צוות דחף את הנעל שלו לתוך ישבנו של התובע.

ת. לא מכיר אירוע כזה. לא היה אירוע כזה. הייתי כל הזמן בקשר עין גם עם התובע והלוחמים שלי...

118. כששאל סלע את הקצין **דהן** במסגרת חקירתו מדוע לא נלקח למרפאה בניצן, השיב הקצין כי הוא אינו זוכר שסלע התלונן על כאבים או על שימוש בכוח. וכך העיד (עמ' 52, שו' 16-21):

ש. אתה אומר שנבדקתי בשרון. למה לא נלקחתי למרפאה בניצן.

ת. התלוננת על כאבים, שימוש בכוח, היה נזק שגרם לזה? היה שימוש בכוח?

ש. **בוודאי.**

ת. אינני זוכר תלונות שלו על כאבים. לא היה שימוש בכוח המצדיק בדיקת חובש מיידית. אני לא צריך את חובש בית המעצר ניצן כי לי בצוות יש חובש בין היתר לדברים הללו, ואם הייתי רואה לנכון שהיית מתלונן על משהו.

119. גרסתו של הקצין **יצחק דהן**, כי לא נעשה שימוש בכוח במהלך החיפוש מתיישבת יותר עם הראיות, וגם עם המסמכים הרפואיים שהוגשו (סומנו נ/1) ומהם עולה כי בבדיקה הרפואית שעבר סלע במרפאת בית הסוהר, 3 שעות לאחר האירוע (ביום 29.12.2013 בשעה 22:59) על ידי הרופא ראובן קייביץ, לא נראו חבלות כלשהן במקומות שעליהם הצביע סלע:

"לטענתו של הנ"ל עבר אירוע בעל אופי מיני ע"י נחשון. לטענתו דחפו לו את הנעל לתוך פי הטבעת יחד עם חפץ לא ברור אבל עטוף בבד. תוך כדי אירוע כיפפו לו את שתי האצבעות ביד שמאל. בבדיקה: לא נראים סימני חבלה במקומות החבולים, לא באזור של פי הטבעת ולא ביד שמאל. להנ"ל אין הגבלה בתנועה, ללא נפיחות, ללא כחלון, ללא שינוי צורה. הנ"ל מתלונן על כאבים מקומיים בשורש כף יד שמאל".

120. אם אכן בוצע החיפוש תוך שימוש בוטה בכוח מופרז מאוד, כפי שתיאר סלע, סביר מאוד כי הדבר היה מתבטא בממצא כלשהו בבדיקה הרפואית שעבר סלע בסמוך למועד האירוע. המסמכים הרפואיים שהוצגו תומכים בגרסתו של הקצין **יצחק דהן**, כי לא היה שימוש בכוח מופרז.

121. העד **שמואל קליין** העיד (עמ' 32, שו' 14-26) כי הוא זוכר את כל האירועים שנעשו "בכוח" שקרו לאסירים בזמן שירותו. לשיטתו של עד זה, שעורר גם הוא רושם אמין, אם הוא לא זוכר את האירוע המתואר, אז סימן שלא היה זה אירוע שכלל הפעלת "כוח".

122. עוד ציין העד, כי העובדה שסלע לא הלך למרפאה "מייד" בגמר האירוע אלא שהלך למרפאה רק לאחר 3 שעות, מעידה כי לא הופעל עליו כוח במסגרת החיפוש, שכן כאשר יש שימוש בכוח באסירים שמתנגדים לחיפוש בעירום, מחייבים את הצוות לקחת אותם למרפאה באותו הרגע וכך העיד:

ש. **אם היה חיפוש חזותי שנערך על אסיר שאל בחדר סגור והיה צורח כדברי התובע, היית יודע על כך?**

ת. ... היו לי אירועים של שימוש בכוח של אסירים שלא רצו חיפוש ערום ואסיר שהחזיק סמים בתחתון, אחרי כל שימוש בכוח מחייבים אותי לקחת אותו למרפאה באותו הרגע וכך אני עושה. מי לקח אותו למרפאה אם הוא טוען שזה מה שהיה? זה מילה שלו מול מישהו אחר, אני לא זוכר אירוע כזה. אחרי כל שימוש בכוח צריך לקחת למרפאה באותו הרגע. לא זוכר על שימוש בכוח, לא שנלקח למרפאה, אצלי לא היה שימוש בכוח.

ש. **נניח והיה החיפוש תוך כדי שימוש בכוח נערך במתקן ולאחר מכן הוציאו אותו לבית סוהר בשרון, האם בבת סוהר השרון עצם זה שבדקו אותו במרפאה זה אותו דבר?**

ת. לגמרי, אם אני רואה אדם לאחר שימוש בכוח יצא עם דם לנסיעה, אין דבר כזה, ואולי אדם שמעליל עלילה ומתעקש במקום אחר שהיה אירוע, אז שם לוקחים אותו ליתר ביטחון, אולי במקום אחר שאליו הגיע, הגיע לבדיקה אך לא אצלי, אחרת אם היה אצלי היית יודע, ולשאלת בית המשפט באירוע הזה אני לא יודע על בדיקה בניצן כי לא היה שימוש בכוח.

123. בהמשך העיד העד קליין (עמ' 33, שו' 2-14) כי:

ש. **אתה מכיר הכללים לגבי 02.04.00 וזה הכללים בדבר שימוש בכוח הוא אומר שמה לגבי המרפאה, אומר בסעיף י' 1, אתה רואה?**

ת. תקריא לי. אני אוחו את הנהלים ומצטט אותם....."י' 1. באירוע בו נעשה שימוש בכוח כלפי סוהר או אסיר, יבדק כל מי שהפעיל כח או שהפועל כנגדו כוח באופן מיידי על ידי רופא ובהעדרו על ידי חובש. חובת הבדיקה תחול בכל מקרה ואף בהעדר תלונות מצד המעורבים".

ש. **לפי החובה המוטלת על שב"ס זה חובה קטגורית קרה אירוע האסיר והסוהרים המעורבים צריכים כולם לעבור דרך מרפאה?**

ת. כן.

ש. **זאת אומרת משמע נגיד אם יחידת ליווי נחשון איתם נניח קרה לי האירוע אני והם צריכים לעבור דרך המרפאה אם היה אירוע של שימוש בכוח?**

ת. כן.

ש. **אם לא עברו דרך המרפאה זה לא תקין?**

ת. כי לא היה אירוע.

124. שני עדים נוספים – דניאל דנילוביץ וערן וינטראוב – העידו אף הם, כאמור, כי הם אינם זוכרים את האירוע. גם העד אנדלו גרד מסר כי הוא אינו זוכר את האירוע, וסלע ויתר על עדותו בשל כך.

125. בהתייחס לאי מילוי דו"ח שימוע (הנדרש לפי עמ' 19 לפקודת הנציבות), העיד הקצין **יצחק דהן** כי הוא הגדיר את האירוע כאירוע של "סירוב לקחת ציוד אישי" ולא כ"סירוב לחיפוש", בגלל שסלע עצמו הסכים, לשיטתו, לאחר השימוע להתפשט בעצמו וסלע אישר את החיפוש, והלוחמים לא נגעו בו בעת ההפשטה.

126. כאמור, לגירסתו של הקצין **יצחק דהן**, רק לאחר ביצוע החיפוש, סלע התנגד ללבוש את בגדיו חזרה והתנגד לקחת את ציודו האישי ועל כך הקצין **יצחק דהן** מילא את דו"ח הפעולה (**סומן כאמור נ/2**). וכך העיד **דהן** בעניין זה (עמ' 49, שו' 1-11):

ש. ... הדוח פעולה שלך משקף תהליך כביכול במרכאות של אתה רוצה

ליצור שימוע בדיעבד על אירוע שהיה.

ת. אני חייב לחזור לדוח הזה, נופל לי האסימון. כמעט נפלתי לו לידיים. אני

הגדרתי את האירוע כסירוב לקחת ציוד אישי. לא הגדרתי כסירוב

לחיפוש, לא ראיתי סירוב לחיפוש. בעזרת מלל שקיימתי עם אותו אדם

שעומד פה, התובע, הסברתי לו למה כדאי לו שיערך עליו חיפוש חזותי

ולכן את האירוע עצמו הגדרתי כסירוב לקחת ציוד אישי. ולכן, לא

ראיתי צורך למלא את הדוח הזה ומשכך, ככל הנראה לא מולא הדוח על

ידי. אני חוזר בי מהאמירה שזה תחליף. מדובר בדוח לגבי לקחת ציוד.

אני לא סברתי שצריך למלא טופס בנוסח טופס נספח א' לפקודה

מהסיבה הפשוטה שהתובע אישר את החיפוש.

127. ובהמשך (עמ' 49, שו' 12-22):

ש. במצב שלי תיארתי מצב פיזי, של הפשטה, הלבשה. כל התהליך מלווה

בסימונים של כוח והתנגדות. וכל זה אתה לא ממלא טופס שימוע

לשימוש בכוח. להלביש אותי, להפשיט אותי.

ת. אני מפנה לדוח הפעולה מיום 29.12 בו כתבתי בכתב ידי ואני חתום עליו,

הוא מיום האירוע. אני מצטט: לשיטתו רצה להוריד חלק מבגדיו בלבד,

הבהרתי לו שאם יסרב לעשות כן יש בסמכותי לערוך עליו חיפוש, לרבות

שימוש בכוח. האסיר הוריד בגדיו, עבר חיפוש עירום... בשום מקרה לא

הפשטנו אותו, אף אחד מהלוחמים לא נגע בו."

128. יצוין, כי בדו"ח הפעולה הידני שמולא על ידי הקצין **יצחק דהן** שעליו מתנוסס

תאריך 29.12.2013 שעה 20:00 (סומן נ/2) (להלן: "דו"ח הפעולה") נרשם תחת הכותרת

"סירוב לקחת ציוד אישי" כי:

"האסיר אשר פרטיו מופיעים לעיל, התבקש להוריד את בגדיו לטובת חיפוש

עירום כמתבקש עפ"י הפקודה ועפ"י הנחיות ביטחון הניתנות בגינו לאותו

ליווי. לשיטתו רצה להוריד חלק מבגדיו בלבד. הבהרתי לו שאם יסרב לעשות

כן, יש בסמכותי את כל האפשרויות לערוך עליו חיפוש, לרבות שימוש בכח,

האסיר הוריד את בגדיו, עבר חיפוש בעירום וסירב ללבוש את בגדיו בחזרה תוך שהוא קורא לעברי: 'כוסית, פחדו, פעם היית על רמה' הנחיתי את הלוחמים ערן ואנדלו להלבישו. כאשר סיימנו להלביש אותו סירב לקחת את ציודו האישי וזאת למרות שביקשתי ממנו זאת 3 פעמים ואף פעם אחת הבאתי לו את תיקו ממש אל היד אך הוא סירב לקחת את תיקו. הועבר דיווח מפל"ג + משל"ט נחשון".

129. בעניין דו"ח הפעולה אדגיש כי לא נעלמה מעיניי עדותו של סלע, שטען בעניין כי דו"ח הפעולה לא מולא בזמן אמת. סלע טען כי רק ביום שלאחר מכן (בתאריך 30.12.2013). מולא דו"ח הפעולה באופן "מפוברק" על ידי הקצין דהן. זאת, רק לאחר שהקצין נחשף לפרוטוקול הדיון שאליו נסע סלע למוחרת בבית משפט השלום בנתניה ביום 30.12.2013 (סומן ת/1). באותו הדיון האשים סלע את המדינה, לטענתו, בתקיפה, במעשה בעל אופי מיני ובשימוש בכוח מופרז במהלך החיפוש בעירום, וב"קריסת התיק" בשל השארת ציודו האישי והניירת הרלוונטית לדיון, בבית המעצר. לצורך תמיכה בטענה זו, הפנה סלע למסמך ממוחשב (סומן ת/4) שכותרתו "הפרת סדר ומשמעת" ועליו מתנוסס תאריך 30.12.2013 בשעה 16:10, המעיד לגרסתו על כך שהדו"ח מולא בדיעבד.

130. אני דוחה טענה זו של סלע. התרשמתי כי עדותו של הקצין יצחק דהן בעניין זה הייתה מהימנה וסדורה, כי הקצין אכן מילא את דו"ח הפעולה הידני בזמן אמת וזאת ללא כל קשר לפרוטוקול הדיון של סלע למוחרת היום. הקצין דהן מסר שמשמרת הליווי מתחלפת בשעה 12 בלילה (בחצות) ועל כן ייתכן כי הדו"ח הוקלד למחשב בשעה ש"שייכת" כבר ליום שלמוחרת. טענה זו נשמעת סבירה, ומכל מקום לא הופרכה על ידי סלע. דווקא טענותיו של סלע בדבר מילוי מאוחר ו"פיברוק" דו"ח הן אלה שנשמעות קונספירטיביות.

131. בשולי הערותיי בעניין דו"ח הפעולה, ואחר שמצאתי כי הוא אותנטי ומולא בזמן אמת: אציין כי האמור בדו"ח לגבי סלע, כי זה "התבקש להוריד את בגדיו לטובת חיפוש עירום כמתבקש עפ"י הפקודה ועפ"י הנחיות ביטחון הניתנות בגינו לאותו ליווי" יכול בהחלט להוות סיוע לטענותיו של הקצין דהן לגבי אי הפעלת אלימות כנגד סלע. מעבר לכך יש בדו"ח תמיכה בטענות הקצין, והמדינה, כי ההוראה לערוך חיפוש בעירום ניתנה מתוך שיקול של ביטחון, ולפחות מתוך הבנת הקצין דהן את סמכותו על פי [פקודת בתי הסוהר](#) לתת אותה.

132. סלע אף הפנה למסמך נוסף שכותרתו "הפרת הסדר והמשמעת ע"י האסיר בני סלע... פינוי ערב" (סומן ת/5) תוך שטען כי מסמך זה נערך בדיעבד רק בשנת 2020, לאחר שהמדינה, לכאורה, הבינה כי הוגשה התביעה על ידי סלע. גם בעניין זה אבהיר, כי לא מצאתי גם בטענה זו ממש, ואין בידי לקבלה. בהתייחס לתאריך המתנוסס על המסמך (כביכול מיום 08.07.2020) הסביר הקצין דהן (עמ' 47, שו' 3-11) כי המסמך לא נערך בדיעבד אלא שבמערכת נרשם מתי נפתח המסמך לקריאה ולא מתי נערך לראשונה. גם

כאן, גרסתו הפשוטה של **דהן** (ודומה כי כל מי שהשתמש בקובץ "וורד" שבו הוראה ל"עדכון תאריך אוטומטי" מכיר תכונה זו) עדיפה בהרבה על גרסתו הקונספירטיבית של סלע.

133. בהתייחס למסמך זה, לא זו בלבד שלא הוכח כי המסמך מולא בדיעבד בחלוף שנים, אלא שטענתו של סלע אף לא מתיישבת עם תוכן המסמך, שממנו ברור כי המסמך נרשם כאשר הקצין **יצחק דהן** היה מפקד הצוות, ואף צורף למסמך אליו זיכרון דברים מטעמו. טענת סלע כי המסמך הוכן באופן מלאכותי בחלוף שנים, תוך צירוף מסמך מזויף נוסף אליו – וכל זה תוך טעות מביכה בתאריך הכותרת, החושף כביכול בנקל את "הזיוף", אינה מסתברת.

134. בהתייחס לדו"ח השימוע, שלא מולא כלל, אבהיר כי בנסיבות העניין, ולמרות שהתרשמתי כי הקצין **יצחק דהן** הבין את הסיטואציה כסיטואציה של "סירוב לקחת ציוד אישי", ולא כסיטואציה של "סירוב לחיפוש" ואף התרשמתי כי סביר יותר שסלע אכן הסכים להתפשט בעצמו, לאחר ששמע את דבריו של הקצין במסגרת ה"שימוע" שעשה לו, אך סירב להתלבש חזרה ולקחת את ציודו האישי, הרי שבשל דרגתו של הקצין **יצחק דהן**, דרגת מישר באותה העת, ברי כי לא ניתן היה לראות בו כמי שמוסמך לערוך שימוע. מעבר לכך, תכליתו של "שימוע" אינה רק הסבר לאסיר הסרבן כי אין לו ברירה אלא לצייט, אלא בחינה של טענות האסיר, אל מול הצורך (המודיעיני, או זה הנגלה בשטח בזמן אמת) בחיפוש בעירום. שימוע שכזה, כך נראה, לא נעשה.

135. עניין אי ביצוע שימוע של ממש מצטרף לאי ההקפדה בעניין דרגתו של הקצין **דהן** ולהיעדר אסמכתאות לצורך ספציפי בחיפוש בעירום. דומני שאלה משתלבים עם אווירה כללית ששררה באותה העת (כאמור – שנת 2013; עוד טרם ניתן פסק דין **דורפמן**).

136. מנגד, חרף הכשלים לכאורה, לא מצאתי כי זכויותיו של סלע נפגעו בצורה כה קשה כפי שתואר על ידי סלע, ואף לא קרוב לכך. זאת, לאור עדותו של הקצין **יצחק דהן**, שאותה מצאתי כאמור לקבל, כי החיפוש בעירום עצמו לא נעשה תוך שימוש בכוח, ושאכן מולא בזמן אמת דו"ח פעולה שפירט את אופן החיפוש ואת הפעולות שבוצעו. אני קובע גם כי לפי הראיות שהונחו לפניי החיפוש גם לא בוצע במקום גלוי לציבור. בכל הנוגע לאשר התרחש מבחינה עובדתית אני מעדיף את גרסתו של הקצין **יצחק דהן**, שכאמור הותיר רושם אמין, על פני עדותו של סלע, עדות שעוררה תחושה של מגמתיות וחוסר אמינות, ושחלקים גדולים ממנה (ובייחוד החמורים יותר – הנוגעים להשפלה קשה ואלימות קשה) אינם נתמכים בכל ראיה.

ה. הוכחת נזק

137. למרות שקבעתי כי לא הוכחה עילה מספקת לחיפוש בעירום, הרי שבאותה נשימה גם קבעתי כי אופן החיפוש נעשה ללא שימוש בכוח מופרז, ובאופן ששומר על צנעת הפרט, בחדר חיפושים ייעודי וסגור דבר שמפחית מהפגיעה בזכויותיו של סלע.

138. בהתייחס לנזקיו של סלע, סלע טען שהוא הושפל בפומבי, וכי הדיון אליו נסע למוחרת בבית משפט שלום נתניה "קרב" כי הניירת הושארה בבית המעצר.

139. אציין, כי לאחר שדחיתי את טענתו של סלע כי החיפוש עצמו נעשה ב"תא המתנה" פתוח וקבעתי כי החיפוש נעשה בחדר סגור ייעודי שאינו פתוח "לנוסעים ובאים", הרי שלא אוכל לקבל את טענתו של סלע ל"השפלה בפומבי". מצאתי כי החיפוש עצמו נעשה תוך שמירה על כבודו של סלע, שהתפשט בעצמו, מבלי שהיה שימוש בכוח כנגדו, כך שלא מצאתי לקבל גם את הטענות לאלימות, קל וחומר לאלימות בעלת גוון מיני.

140. בהתייחס לניירת האישי של סלע, אותה הכין לדיון למוחרת, שנשארה בבית המעצר, הרי שסלע לא הצליח להוכיח קשר סיבתי בין התנהלות המדינה לבין הנזק לו הוא טוען, וסלע אף לא הוכיח נזק עקיף כלשהו כפי שיוסבר להלן:

141. סלע העיד בעניין אי הבאת הניירת לדיון (בעמ' 17, שו' 10-36) כי:

ש. כיצד בא לביטוי הקריסה של הדיון שלך בנתניה כהגדרתך?

ת. כן. הגעתי לדיון ללא המסמכים שלי ואני בד"כ האמת שאני גם היום הולך לקרוס לי הדיון כך אני מרגיש, אומנם אני עם ניירת ולא אוכל לתפעל אותה. לשאלת בית המשפט איך קרס הדיון בנתניה אני משיב – מבקש עזרת איש שב"ס להוציא מסמכים שלי כאן, אני רוצה להציג אסמכתה, הגעתי ללא הניירת שלי והייתה בעיה בפתח הדיון בעניינים של קישור לטענת התיישנות ומסמכים שלא נסרקו לכתב הטענות. אז נוצרה בעיה שלא כל כתב התביעה שלי הייתה וזה בעיה בתוך בעיה, לשאלת בית המשפט מי אחראי שהמסמכים לא היו, איציק דהן טען שאני לא רציתי לקחת את התיק אך לא יכולתי לסחוב התיק כי אחרת הייתי צריך ללכת בלי מכנסיים עליי. דהן גרר התיק איתו וחשבתי שהוא מביא את התיק איתו, ורק כשהגענו לכניסה הוא זרק התיק והבנתי שהוא לא מביא אותו. אי אפשר להרים תיק על הגב אין לו רצועה או ידיים אלא לולאה.

ש. בהנחה שהניירות שקשור[ים] להליך שלך לא היו איתך בדיון למה לא פירטת זאת בבית המשפט הרי עמדת בפני בית המשפט ולא דחית הדיון?

ת. שאלתך יפה אך התשובה שלה מצויה פה במסמכים שלי ואני משיב – זה התשובה במסמך שאני מחזיק בידי ואבקש שיוגש לבית המשפט, מצוין

למטה התשובה שאתה מבקש. **מסומן ת/1**, פרוטוקול דיון מיום 30.12 סלע נגד ברוך.

142. אעיר על אתר כי סלע אמנם צירף עמוד אחד מתוך פרוטוקול הדיון בבית משפט השלום בנתניה (הוא המסמך אשר סומן סומן ת/1), אך לא ניתן להסיק מדף זה כי אכן נגרם נזק כלשהו לניהול התיק. סלע אף לא צירף את פסק הדין שניתן בתיק זה, ולא הוכיח כי עצם אי הבאת הניירת לקדם משפט חתמה את הגולל על סיכוייו: מה היה עניינו של התיק? מה היו סיכוייו של סלע בו? כיצד השפיעה ההגעה ללא מסמכים על תוצאתו? מה הנזק שנגרם? לסלע הפתרונים, אך אלה לא הוצגו.

143. מנגד, הקצין **יצחק דהן** העיד כי היה זה באחריותו של סלע לקחת את הניירת והציוד האישי שלו ושסלע יכול היה לקחת אותם ואף שהוא בעצמו הביא לסלע את תיקו האישי לידיים מספר פעמים אך סלע סירב לקחת אותו. וכך העיד (עמ' 43, שו' 7-10):

ש. סיימת החיפוש אמרנו שביקשת ממנו להתלבש, הוא לא התלבש ואתם הלבשתם אותו?

ת. הלוחמים הלבישו וביקשתי ממנו לקחת ציודו האישי, סרב לקחת אותו מזה פעמיים, הרמתי התיק נתתי לו ביד, עזב התיק, נפל על הרצפה... פיזית יכול היה לקחת אותו.

144. התרשמתי מעדותו של הקצין **יצחק דהן** כי הוא אכן הביא את התיק האישי עם הניירת לידו של סלע והתאמץ על מנת לאפשר לסלע להגיע לרכב הליווי עם מלוא הציוד והניירת. לא התרשמתי כי נפל רבב בהתנהלות בעניין זה, אך גם היה פגם כלשהו הרי שסלע לא הצליח להוכיח קשר סיבתי בין אי הבאת הניירת לבין "קריסת התיק". סלע לא הוכיח אפילו שהתיק "קרס".

סיכום עובדת

145. בעניינינו, כאמור, לא הציגה המדינה את המידע המודיעיני ואת הנחיות הביטחון שעמדו בבסיס ההחלטה לבצע חיפוש בעירום בסלע, ואף לא הוכיחה כי הוראת החיפוש והחיפוש עצמו נעשו על ידי "קצין אחראי" מוסמך. המדינה גם לא הראתה כי "שימוע" של ממש נערך לסלע, אשר דומה ש"התרצה" להתפשט, בהבנה כי או שיעשה זאת מרצונו, או שיעשה הדבר בעל כורחו.

146. למעשה, המסקנה העובדתית האמורה עולה בקנה אחד עם התיאור העובדתי שאליו הגיע בית המשפט בפסק דין **דורפמן**, פסק דין שניתן אומנם בשנת 2015, אך הוא מתאר מסכת עניינים מחודש ספטמבר 2012, קרי: שנה ושלושה חודשים טרם התרחשות האירוע שעליו נסוב תיק זה.

147. גם בפסק דין **דורפמן** תואר הליך של חיפוש בעירום בלא נהלים ברורים, וגם שם הגיע בית המשפט למסקנה כי הליך "השימוע" שבוצע לא היה שימוע של ממש, אלא הבהרה כי החיפוש ייעשה, בהסכמה או שלא בהסכמה, ויהי מה.

148. מנגד, סלע לא הצליח להוכיח כי החיפוש עצמו נעשה על גופו תוך פגיעה בכבודו (מעבר להוראה להתפשט עצמה), ולא הוכיח שימוש בכוח פיזי. אני מקבל את עדותו של הקצין **דהן** ולפיה סלע התפשט מרצונו, אחר שהוסבר לו כי יהיה עליו לעשות כן. סלע אף לא הצליח להוכיח כי נגרם נזק עקיף כלשהו לדיון המשפטי אליו הגיע סלע למוחרת.

149. מן הבחינה העובדתית לא אוכל להתעלם גם מכך שמדובר באסיר שעבר עבירות מין ואלומות חמורות בעברו, ושכבר ברח בעבר מהכלא, ולא בכדי, מוגדר כסג"ב [סיכון גבוה לבריחה]. על כל אלו אין מחלוקת. בכך רחוק סלע מרחק רב מן התובע בפרשת **דורפמן**, נער שלא נמסר לגביו כי היה בעל עבר פלילי חריג, ולא נמסר גם כי הוגדר כמי שצפוי ממנו סיכון כלשהו.

בחינה משפטית

150. בפסק דין **דורפמן** נקבע כי:

"בהטלת אחריות על גורמי המשטרה ושירות בתי הסוהר בשל אופן פעולתם בהפעילם סמכויות שעניינן הליכים פליליים, לרבות סמכויות עיכוב חשודים, מעצרים ובפעולות חקירה וחיפוש, יש לאזן בין האינטרס הציבורי של מתן מרחב פעולה לגורמי האכיפה כדי למנוע עבירות לבין ההגנה על זכויות היסוד של הפרט שכלפיו מופעלות אותן סמכויות... לפיכך, חרף חובת הזהירות המושגית והקונקרטית החלה על גורמי אכיפת החוק בהפעלת סמכויות המוקנות להם מכוח החוק, אין בעצם הנזק שנגרם בשל פעילותם, כדי ללמד בהכרח על כך שהופרה חובת הזהירות. יש לבחון את קיומה של חובת הזהירות במנותק מהנזק ואף לברר את שאלת הקשר הסיבתי בין הנזק לבין החובה שהופרה" (פסקה 49 לפסק הדין).

151. בהתייחס להצדקה להטלת אחריות בנוזיקין על המדינה נקבע בפסק דין **דורפמן**:

"אם המסקנה היא שהחיפוש החזותי בעירום נערך שלא כדין, תוך פגיעה קשה בכבודו של האסיר, ואף בניגוד לעקרונות שנקבעו **בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו**, כי אז יש הצדקה להטלת אחריות בנוזיקין. כאמור, ההצדקה לחיפוש החזותי בעירום יכולה להיות רק אם יש יסוד סביר לחשד שהאסיר מנסה להכניס חפצים אסורים. אך בהיעדר יסוד סביר לחשד כאמור ואם אף לא נבחנו

טעמי התנגדותו של האסיר לעריכת החיפוש החזותי וכלל לא נערך שימוע, כמתחייב מהוראות החוק, אזי מדובר בהתנהלות המהווה סטייה ממשית ממתחם הסבירות. בנסיבות אלו, יש מקום להטלת אחריות על המדינה ולחייבה בתשלום פיצוי" (שם, פסקה 58).

152. הארכת ביטוט מפסק דין דורפמן, אף שמדובר בפסק דין שניתן בערכאה של בית משפט השלום, בעיקר מפני שעל הקביעות שנקבעו בו ביסס סלע את תביעתו. אלא שגם אחר עיון בפסק דין זה יש לקבוע שלא כל חריגה מסמכות מולידה בעצם קרותה עילת פיצוי. הפעלת עוולות המסגרת של רשלנות לפי [סעיף 35 לפקודת הנזיקין \[נוסח חדש\]](#) ו"הפרת חובה חקוקה" לפי סעיף 63 לפקודה מצדיקות הפעלת שיקול דעת שיפוטי. לא כל סטייה מנורמה או חריגה מנהלים תביא עימה בהכרח פיצוי.

153. בהקשר זה כבר נפסק כי :

"הן לעניין עוולת הרשלנות והן לעניין העוולה בדבר הפרת חובה חקוקה, מכריעים שיקולים של מדיניות משפטית. שיקולים אלה אינם שיקולים שמחוץ למשפט. אלה הם שיקולים בתוך המשפט, אם כי אופיים אינו טכני אלא עקרוני. על-כן אין ליצור ניגוד בין מדיניות משפטית לבין דין. המדיניות המשפטית היא חלק מהדין עצמו, שכן הדין מנוסח באופן שהוא מפקיד בידי בית המשפט את הכוח והחובה לגבש נורמה משפטית על יסוד שיקולים של מדיניות משפטית... במצבים אלה, ההנחיה החקיקתית היא כללית ביותר, והתוכן הממשי והקונקרטי נקבע על-ידי הרשות השופטת, על-פי שיקולים של מדיניות משפטית. שיקולים אלה אינם סוד נסתר. אלה הם האינטרסים הטיפוסיים הנאבקים על הברירה, המשתכללים על-פי תחושת הצדק החברתי של הרשות השופטת. אותם שיקולים עצמם היו נשקלים בוודאי על-ידי המחוקק, אילו הוא היה יוצק תוכן קונקרטי בקביעתו הכללית. המדיניות המשפטית אינה איפוא 'סוס פרא', המסיג את גבול המשפט. המדיניות המשפטית היא הברירה התיכון, עליו מושתתת הפעילות השיפוטית כולה" ([ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש, לז' \(1\) 113 \(1982\)](#)).

154. לעניין פעילות של גורמי הביטחון בהקשר זה, נפסק כי :

"בחינה שיפוטית זהירה של פעילות גורמי הביטחון והענקת מתחם שיקול דעת רחב, אינה נובעת מיחס מועדף לו הם זוכים, אלא מהצורך היסודי לבחון את מעשיהם 'באותן נסיבות' שבהן בוצעו... ומתוך הכרה בתנאים הקשים והדוחקים שבהם הם נדרשים לעתים לפעול ולקבל החלטות" ([ע"א 9480/17 מדינת ישראל נ' דנבר צבעים וציפויים 2002 בע"מ \(26.09.2019\)](#)).

155. ביתר פירוט ניתן להפנות לשורה של מקרים שבהם מצאו בתי המשפט להעניק פיצוי במקרים של חריגה מסמכות בידי המשטרה או שב"ס, בנסיבות הדומות לאלו של פסק דין **דורפמן** (ראו: **תא"מ (שלום י-ם) 58739-10-15 פיון נ' מדינת ישראל** (21.08.2017), במקרה של שלושה חיפויים סמוכים בעירום על עצור ללא כל הצדקה; **ת"א (שלום י-ם) 36771-05-10 לוי נ' מדינת ישראל** (01.06.2016), בעניין חיפוש בעירום על אישה שנעצרה בגין מעבר רגלי באור אדום (...); **תא"מ (שלום י-ם) 19597-02-14 טבול נ' מדינת ישראל** (31.01.2016)) בעניין חיפוש בעירום על אדם שנעצר באזור הר הבית).

156. מנגד, בתי המשפט מצאו, לא אחת, להימנע מפסיקת הוצאות, גם בנסיבות שהביעו אי נחת מחריגה זו או אחרת מנהלים, לרבות חיפוש בעירום בלא הסכמה (ראו: **ת"א (שלום י-ם) 34168-06-15 קהתי נ' מדינת ישראל** (08.09.2019), שם העריע בית המשפט כי החיפוש היה בלא הסכמה של ממש, אך נמנע מלפסוק פיצויים). וראו עוד בהקשרים קרובים: **תא"מ (שלום אשי') 8783-06-17 בן משה נ' חסון** (07.02.2022) בעניין כבילת אסיר; **ת"א (שלום י-ם) 21869/08 פדרמן נ' מדינת ישראל** (22.09.2011) בעניין מעצר שווא של קטינים).

157. דומה שהפער בין מקרה למקרה הוא שקלול של הנסיבות, לרבות היקף הרשלנות או החריגה מההוראות הרלוונטיות ומידת הפגיעה בתובע. אין דינו של עצור נטול עבר שלא אמור היה להישקף ממנו כל סיכון, והופשט בעל כורחו ותוך שימוש בכוח, כדינו של אסיר שאומנם ההוראות בעניינו לא קוימו במלואן, אך לפחות הייתה "הווה אמינא" לצורך בבדיקתו.

יישום לענייננו

158. חרף הפגמים שמצאתי בחיפוש שנעשה לסלע, הרי שבנסיבות ענייננו, לא מצאתי כי נכון יהיה לפסוק פיצויים לטובתו.

159. כאמור, סלע אינו "שה תמים": הוא מוגדר כאסר בסיכון גבוה לבריחה; באמתחתו עבר של בריחות מפורסמות ואלימות קשה; ובנוסף לכל אלה – וכפי שעלה משלל עדויות בתיק – דומה שאין מדובר באסיר ממושמע במיוחד, בלשון המעטה. אכן, היותו של אסיר בלתי ממושמע, ואף חצוף ומתגרה, אינה טעם לפעול כלפיו שלא כהוגן; עם זאת – נראה שהתנהלותו של סלע מעוררת סביבו, כך התרשמתי, חיכוך ומתח תמידיים, ועל רקע זה יש לבחון גם את קבלת ההחלטות בהקשר לו.

160. בנוסף, גם אם נפלו כשלים בעניינו של סלע (וכאמור לעיל, קבעתי שכשלים מסוימים נפלו), יש להביא בחשבון כי מדובר בתקופה שקדמה לחידודם של הנהלים וההוראות הנוגעות לחיפוש בעירום (כאמור – עובר לפרשת **דורפמן**).

161. לסלע טענות רבות וקשות על פגיעה בזכויותיו. ואכן, השמירה על זכויות האדם באשר הוא היא עיקרון יסוד במסורתנו ובמשפטנו. שיח הזכויות, שצבר תאוצה בעשורים האחרונים מאז חקיקת חוקי היסוד של שנות ה-90 של המאה ה-20, הביא עימו בשורה בתחומים רבים, וברכה רבה: זכויות האדם והאזרח קנו לעצמן מקום מרכזי במשפט, וכנגזרת מהן – גם זכויות הילד והזקן, זכויות בעלי מוגבלויות, זכויות התלמיד, זכויות העובד, החולה ועוד כהנה וכהנה. ובתוך כל אלה, ישאל עצמו השואל – ובצדק ישאל – למה ייגרע גם קהל העצורים והאסירים, שגם להם זכויות אדם באשר הם, ואם פוגע מאסרם בזכותם לחירות, אין בכך בהכרח לפגוע ביתר זכויותיהם החוקתיות בלא הצדקה (וראו: [ע"א 4463/94 גולן נ' שירות בתי הסוהר](#), (נ4) 136(1996)).

162. אלא שעמידה על זכויות אדם אין בה כדי לשנות סדרי עולם ולשדד מערכות: לא כל תלמיד שקיבל עונש לא מוצדק יוכל לתבוע את המורה המעניש; לא כל חייל ש"חטף שבת" ללא טעם, ואפילו עונש חמור כך, יוכל לעתור לפיצוי ממפקדו; ולענייננו – גם לא כל אסיר שנפלה תקלה בשמירת הנהלים בעניינו (עם כל הצער שבדבר, ועם כל ההבנה כי חיפוש בעירום אינו הליך נעים במהותו) יהיה זכאי אוטומטית לסעד כספי.

163. בעניינם של אסירים אוסיף: עיקר המשמעות של היותו של אדם אסיר היא שלילת חירותו, כעונש על עבירות שנמצא שביצע. חלק מן העונש הכרוך בהבאת אסיר אל בין כותלי הכלא הוא חיובו לציית למרותם של סוהריו. זוהי משמעותו של מאסר, ועל בית המשפט להיזהר מיצירת אווירה מערערת סמכות ופורצת גבולות, תרתי משמע.

164. בזהירות אומר, דומני שהתנהלותו של סלע בדיונים בתיק זה ובכלל אומרת דורשני. סלע ניסה להציג את אנשי שירות בתי הסוהר ויחידת "נחשון" ככאלה שחטאו כלפיו לא רק במתן הוראה על חיפוש בעירום, אלא גם ככאלה שהיכוהו ופצעוהו, השפילו אותו, ואף פגעו בו פגיעה הנחזית כפגיעה מינית. טענות אלה של סלע לא הוכחו כלל, ומצאתי לדחותן מכול וכול. התרשמותי היא כי בהליך זה, ובייחוד בחקירותיו של העדים ניסה סלע "להפוך את היוצרות": לא סלע הוא אסיר המרצה במאסר עבירות חמורות שביצע, ולא הוא הנתון לפיקוח סוהריו, אלא ההפך: הסוהרים הם "הפושעים", הנתונים לפיקוחו של סלע, וסלע הוא שומר המוסר והחוק.

165. עם כל הזהירות בכבודו של אסיר ובשמירת זכויותיו, ועם כל הרגישות הברורה, דומני כי יש להיזהר גם מהמצב ההפוך – ממתן יד רחבה מדי לאסיר, באמצעות פלטפורמה משפטית – להלך אימים על סוהריו.

166. משום כך, אף אם אין להצדיק מלכתחילה, ואף בדיעבד, כל חריגה מנהלים לעניין אסירים – אין להביא למצב שבו יפעלו גורמי הכליאה תחת חשש תמידי מתביעה. אין להביא למצב שבו כל טעות של סוהר – לרבות טעות שבשיקול הדעת וטעות שבתום לב – תביא אוטומטית ל"מחיר" בדמות פיצוי. לפחות כשמדובר בפגיעה שאינה בעלת חומרה חריגה, ובחריגה מנהלים שאינה זועקת, יש לנקוט משנה זהירות. אם לא כן, רוקנת את סמכותם של סוהרים ואנשי כוחות הביטחון, ריפית את ידיהם, ובעיקר –

תאמ (חדרה) 31962-06/20 *** בני סלע (אסיר) נ' מדינת ישראל שירות בתי הסוהר
 הפכת אותם לבעלי חשש תמידי מחשיפה לתביעה זו או אחרת, והקשית עליהם לבצע
 מלאכתם היומיומית והנחוצה, תחת אותו איום תמידי.

167. לטעמי, המסכת העובדתית שנשקפה בתיק זה (דהיינו חיפוש לא אליס, גם אם לא הוכחה ההצדקה לעריכתו, וגם אם בא בית המשפט למסקנה כי ההתנהלות הנוהגת דאז לא תאמה את הוראות החוק והפקודות המחייבות) – אין בה כדי להצדיק פיצוי בסופו של דבר, מדובר באסיר המוגדר כאסיר בסיכון גבוה לבריחה, עם עבר המדבר בעד עצמו. רוב טענותיו של התובע, ובעיקר החמורות שבהן, לא הוכחו כלל, והכשלים שנפלו באירוע – לא הוכח שנפלו ממניעים זדוניים כלשהם.

168. מעבר לכך – ובמידה רבה מעבר לנדרש – גם אם הייתי קובע כי מגיע לסלע פיצוי כלשהו על עצם החיפוש עצמו, הרי שבנסיבות התיק; לאחר שהוכח לפניי כי החיפוש נעשה תוך שמירה על כבודו של סלע וללא השפלה, ותוך שמירה על צנעת הפרט, הרי שהיה מדובר בסכום פיצוי של מאות שקלים עד אלפים בודדים לכל היותר. פיצוי זה, ראוי היה לקזזו אל מול טענותיו של סלע שלא הוכחו (טענות חמורות על אלימות בעלת גוון של תקיפה מינית; הפשטה וחיפוש בעירום לעיני רבים; פעולה ממניעים זדוניים; בידוי וטשטוש ראיות; ועוד כהנה וכהנה). בלאו הכי, אפוא, התוצאה הכוללת צריכה להגיע ל"איפוס" ואי פסיקת פיצויים בפועל. כך מצאתי להורות.

מסקנה

169. לאור כל האמור – מצאתי כי דין התביעה להידחות בפועל, כך שלתובע סלע לא ייפסק כל פיצוי. בנסיבות הקשורות להכרעה זו כפי שפורטו בפסק הדין, ולאור התוצאה, איני עושה צו להוצאות.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי, בתוך 60 יום.

המזכירות תסגור את התיק.

ניתן היום, י"ז שבט תשפ"ג, 08 פברואר 2023, בהעדר הצדדים.

יניב הלר